Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 188 (7. 577) ◆ 1991 йил 27 сентябрь, жума ◆ Нархи 8 тийин

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси пахта ва пахта толаси харид ва улгуржи нархларини ошириш тўғрисида қарор қабул қилди. Бундан пахтачилик иқтисодий самарадорлигини ошириш, шунингдек колхозлар, совхозлар, ижара жамоалари ва фермер хўжаликларининг моддий-техника ресурсларини оширилган улгуржи нархлар бўйича харид қилиш учун харажатларини қисман қоплаш мақсади кўзда тутилади.

● Самарқандда биринчи гимназия очилди. Унинг талабалари бу илмгоҳда ижтимоий фанларни ўрганадилар.

ИТТИФОҚДА

● М. С. Горбачев В. Бакатин, Е. Велихов, Н. Петраков, Г. Попов, Ю. Рижов, А. Собчак, Э. Шеварднадзе, А. Яковлев ва Е. Яковлевларни СССР Президенти ҳузуридаги Сиёсий маслаҳат кенгаши аъзолари этиб тасдиқлади.

● Бугун ВЛКСМнинг фавқулодда XXII съезди иш бошлади. ВЛКСМ Марказий Комитети биринчи котиби В. Зюкин ушбу съезд комсомол учун сўнггиси бўлади, деб баёнот берди. Унинг фикрича ёшларни ижтимоий ҳимоя қилиш асосий вазифаси бўлган янги умуммиллий ёшлар ҳамжамияти комсомолнинг вориси бўлиши керак.

● Украина узоқ муддат фойдаланиш мумкин бўлган янги купонларни Францияда тайёрлаш учун 12 миллион доллар харажат қилди. Бу купонлар шу йил 1 октябридан муомалага киритилади ва бу ерда миллий валюта муомалага киритилгунга қадар ишлатилади.

● 26 сентябрга ўтар кечаси Степанакерт ва Шуш яна ракеталар билан ўққа тутилди. Ҳарбий комендатура маълумотларига кўра, кейинги уч кун ичида Тоғли Қорабоғда 15 та одам ўлдирилди, 20 нафардан кўпроқ киши жароҳатланди. 1 октябрда Тоғли Қорабоғ бўйича қабул қилинган битим бажарилишини назорат қилиб бориш учун бу ерга Россия ва Қозоғистондан вакиллар келиши керак.

ХОРИЖДА

● Қозоғистон Президенти Н. Назарбоевнинг Туркияга расмий сафари бошланди. Бу расмий сафар 29 сентябргача давом этади.

● Вацлав Гавелнинг мамлакат парламентида сўзлаган нутқи тўла-тўкис Чехословакиядаги бугунги вазиятга бағишланди. У чех ва словаклар ягона давлатининг тақдири хавф остида қолганлигини айтди. Маълумки, ЧСФР федерациясига кирувчи Словакия давлат мустақиллигини эълон қилган.

● Ғарб мамлакатларида ягона ҳисобланган Финляндиянинг Тампере шаҳридаги Ленин музейи Москвадаги В. И. Ленин Марказий музейи фондларининг бир қисмини сақлаш учун қабул қилиб олди.

ИШБИЛАРМОНЛАР ҲУЗУРИДА

ШАРҚШУНОСЛИК илмгоҳи жамоаси ва талабалари билан бўлган учрашувдан кейин ўзбеклар (туркистонликлар)нинг Тошкентдаги биринчи халқаро учрашуви қатнашчилари чет эл туризми бўйича Совет Иттифоқи давлат комитети Тошкент шаҳар бўлимининг маданий-ахборот марказига келдилар. Бу ерда улар республикамиз вилоятларидан келган ишбилармонларнинг вакиллари билан учрашдилар.

Учрашувда сўзлаган Афғонистон Республикаси вазири мушовири, Афғонистондан келган ўзбекларнинг раҳбари Саид Икром Пайгир, афғон гиламчилиги бўйича тожир Муҳаммад Аваз Бодғийсий, Саудия Арабистонидан Абдурайим Самарқандий, шу мамлакатлик тожир Сапохон Отахон, Тошкент Давлат иқтисодиёт дорилфунунининг проректори Аҳмаджон Ўлмасов, республика «Усто» тижорат бирлашмасининг бошлиғи Абдурайим Усмонов ва бошқа ватандошлар билан ижтимоий-маданий алоқаларни кучайтириш, ишбилармонларнинг ҳамкорлигини авж олдириш, ўқиш-ўқитиш хусусида қимматли фикрлар билдирдилар.

Худойназар ҒОИИБОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУМҲУРИЯТИНИНГ ЖУМҲУРРАИСИ ИСЛОМ КАРИМОВ ЖАНОБИ ОЛИЙЛАРИГА, БУТУН ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА

МУРОЖААТ

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим!

Ассалому алайкум, муҳтарам юртдошлар!

Ўзбекистон Жумҳурияти милодий 1991 йилнинг 31 августидан эътиборан мустақил жумҳурият деб эълон қилингани тўғрисидаги хушхабарни Америка ва Олмонияда, Афғонистон ва Хитойда, Покистону Туркияда, Саудия Арабистони ва Сурияда, Швейцария, Йордания ва бошқа хорижий мамлакатларда яшайдиган миллионлаб туркистонлик ўзбеклар ҳеч қачон Туркистон жамолидан узилмаган мусофир кўзларига тўлган севинч ёшлари ила кутиб олдилар. Собиқ мустамлаканинг минглаб темир дарвозаларини қўпориб ташлаган мураккаб сиёсий ва иқтисодий воқеалар тўфонида пайдо бўлган миллий озодлик ҳаракатлари қаватларида Ўзбекистон Жумҳурияти ҳам эркинликка эришмоқда. Мустамлака тузуми жон талвасасида турган бир пайтда Ўзбекистон Жумҳуриятининг жумҳурраиси Ислом Каримов жаноби олийлари ғоят тадбиркорлик билан жумҳуриятнинг мустақиллигини эълон қилдиларким, ҳуррият йўлида ҳалок бўлиши мумкин бўлган минглаб ўғлонларимизни халқимизнинг иссиқ бағрида асраб қолдилар.

Аждодларимиз орзу қилиб етолмаган мустақиллик бутун бизларга насиб қилган экан, қаерда яшашимиздан қатъи назар, мустақилликнинг бундан буёнги тақдири учун жавобгарлик масъулияти зиммамизда турганини унутмайлик. Эрксевар миллатимизнинг тақдири, авлодларимизнинг бахтли келажаги ҳал бўлаётган айни шу тарихий кунларда Ўзбекистондаги, бошқа жумҳуриятлардаги, хорижий мамлакатлардаги ватандошларимизни ҳар қачонгидан ҳам ҳушёр бўлишга, ўзаро меҳр-оқибатли бўлишга даъват қиламиз. Агар мустақиллик азалий ва асосий мақсадимиз бўлса, айни пайтда мухолифлик заминида турган барча сиёсий фирқалар, мужоҳидлик кайфиятидаги барча кучларни даъволардан кечишга, мустақиллик байроғи остида муросага келишга чақирамиз. Акс ҳолда мустақиллик қуруқ гап бўлиб қолаверади, ўзларимиз эса аввалгидек табиатимизга, имонимизга зид маккор сиёсат қурбони бўлаверамиз.

Биз, хорижий мамлакатларда яшайдиган туркистонлик ўзбеклар Ўзбекистонни тенг ҳуқуқли жаҳон мамлакатлари даражасига кўтариш йўлида, Ўзбекистонни иқтисодий жиҳатдан бақувват қилишга молу жонимиз, идрокимиз қуввати, юрагимиз ҳароратини бағишлашга тайёрмиз. Бугун бутун дунёга сочилиб кетган миллатимизни бирлаштиришга бел боғлаган «Эл» халқаро уюшмасининг азиз меҳмонлари сифатида Ўзбекистон Жумҳурияти жумҳурраиси Ислом Каримов жаноби олийларидан, жумҳурраис атрофида бирлашган довюрак бекларимиздан, барча ватанпарвар биродарларимиздан қариндошлик марҳаматларини кўриб турибмиз. Мингдан-минг ташаккур, аммо биз, ватансиз туркистонликларни, ўз ватанимизда меҳмон бўлишдай бир шарофат изтиробга солмоқда. Бу оғир изтиробдан бизларни бутунлай халос қилиш учун Ўзбекистон Жумҳурияти жумҳурраиси Ислом Каримов жаноби олийларидан ўзбеклар истиқомат қиладиган хорижий мамлакатларда Ўзбекистон Жумҳурияти ваколатхоналари очишни тезлатишни, Ўзбекистон фуқаролиги тўғрисида қонун қабул қилиш ва бу қонун дунёга келгунча хорижлик ўзбекларнинг Ўзбекистонга келиб-кетишига монелик қиладиган тартиб-қоидаларни бартараф этиш ва, ниҳоят, Ўзбекистонда ҳовли-жойли бўлишимизга имкон берадиган шароит яратиш борасида алоҳида эътибор кўрсатишларини илтимос қиламиз. Токим Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлашдай мураккаб вазифани амалга оширишда бор имкониятларимизни бемалол ишлатиш ҳуқуқига эга бўлайлик.

Мустақиллигимиз ҳаммамизга муборак бўлсин, мустақилликка ҳаммамиз муносиб бўлайлик!

Тангри таолло барчамизни ёрлақасин!

Ҳаммамизга улуғ аждодларимизнинг руҳи поклари мададкор бўлсин!

Биринчи Тошкент халқаро ўзбеклар (туркистонликлар) учрашувининг қатнашчилари.

Тошкент, милодий 1991 йилнинг 24 сентябри.

ВАТАНДОШЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбеклар (туркистонликлар)нинг Тошкентдаги биринчи Халқаро учрашуви қатнашчилари 25 сентябрь куни жумҳурият зиёлилари билан учрашдилар.

Шу куниёқ «Ўзбекистон» меҳмонхонасининг маданий-ахборот марказида жумҳурият савдо-саноат доираларининг намояндалари билан учрашувлар бўлди. Учрашувни Ўзбекистон Ишбилармонлар уюшмасининг Президенти Э. Н. Хўжаев очди.

Учрашувда Ўзбекистон мустақиллиги эълон қилиниши муносабати билан пайдо бўлган янги имкониятлар хусусида гап бўлди. Шу туфайли хорижий мамлакатларда яшаётган ўзбеклар билан иқтисодиёт ва маданият соҳаларида алоқа ўрнатишнинг янги истиқболлари очилаётгани таъкидланди.

Учрашув қатнашчилари қўшма корхоналар тузиш, бу корхоналарда ишлайдиган кадрларни тайёрлаш, ўзбекистонлик ёшларни хорижий мамлакатларга ўқишга юбориш тўғрисида фикр алмашдилар.

Ватандошлар билан бундай фойдали учрашувларни давом эттириш зарурлиги таъкидланди.

(ЎзТАГ).

ИҚТИСОДИЙ САМАРА МАНБАИ

ТОШКЕНТ тажриба-механика экскаватор созлаш заводи маъмурияти кейинги вақтларда ихтирочилик таклифларига эътиборни қаратмоқда. Натижа ёмон бўлмаяпти.

— Бу йилги режаларимиз ёмон эмас, — дейди корхона ихтирочилик-кашфиёт бўлимининг бошлиғи А. Левшанов. — Ярим йил ичида 10 та ихтирочилик таклифлари тушди. Шунинг 9 таси корхонада ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бу таклифлар заводга бир йилда 5 минг 500 сўм иқтисодий самара бериши кўзда тутилмоқда.

Бўлим бошлиғи А. Левшановнинг ўзи ҳам ҳар йили бир неча ихтирочилик таклифлари билан чиқмоқда. Мисол учун у яқинда Э—652 маркали экскаваторнинг дастаги лойиҳасига қўшимча таклиф киритди. Бу эса корхонага анча фойда келтирди.

Қуйиш цехининг устаси Е. Тўлабоевнинг ихтирочилик таклифи ҳам мақтовга лойиқдир. Унинг таклифи натижасида цехларни ишга тайёрлашда хом ашё анча тежалади.

Усмон МУҲАМЕДОВ.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 118—4-моддаси 2, 4-бандларига ва «Ўзбекистон Республикаси Давлат мустақиллиги асослари тўғрисида»ги Қонунга мувофиқ ҳамда муҳофаза ва ҳудудий яхлитлик тадбирларини кучайтириш, давлат мустақиллиги ва суверенитетини таъминлаш, фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳимоя қилиш мақсадида:

1. Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги иттифоқ-республика комитети тугатилсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик бошқармаси тузилиб, у республика Президентига бўйсундирилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддат ичида Ўзбекистон Миллий хавфсизлик бошқармаси тузилиши, Низоми ва сонига доир таклифларни тайёрласин ва тақдим этсин.

Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик бошқармаси биринчи навбатда разведка, контрразведка ва уюшган жиноятчиликка қарши кураш билан шуғулланиши кераклиги белгилаб қўйилсин. Собиқ давлат хавфсизлиги комитетининг юқорида санаб ўтилган вазифалар билан боғлиқ бўлмаган ва Ўзбекистон Республикаси Конституциясига зид барча тузилма бўлинмалари ва бўлимларини тугатиш кўзда тутилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 26 сентябрь.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ Ғ. АЛИЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК БОШҚАРМАСИ РАҲБАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ҲАҚИДА

Ғулом Алиев Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик бошқармасининг раҳбари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 26 сентябрь.

ХАЛҚ АРДОҒИДАГИ ШОИР ТЎЙИ

ХАЛҚИМИЗ тарихидаги муборак сана, катта миллий байрамимиз бўлган Мир Алишер Навоий йилида унинг бебаҳо меросига иззат-ҳурматимизни, фахр-ифтихоримизни изҳор этиш ҳар биримизнинг қалбимиздаги эзгу ниятдир! Улуғ шоир ва мутафаккир ҳамда давлат арбоби Алишер Навоийнинг 550 йиллик тўйи доирасидаги якунловчи ва ҳал қилувчи тадбирлар кеча Тошкентда бошланди. Киночилар уйида Ўзбекистон Фанлар академиясининг Алишер Навоий ҳаёти ва ижодига бағишланган илмий-назарий конференцияси очилди. Рассомлар уюшмасининг кўлёзмалар залида тасвирий санъат асарлари ва китоб кўргазмаларининг очилиш маросими бўлди. Алишер Навоий номидаги Давлат академик Катта театри майонида китоб бозори очилди. Шоир номи билан аталувчи давлат Адабиёт музейининг очилиш маросимига шоир мероси билан қизиқувчи барча ихлосмандлар йиғилди.

Дарҳақиқат, Алишер Навоий туғилган куннинг 550 йиллиги муносабати билан Ўзбекистонда ўтказиладиган тадбирлар дастури ниҳоятда мазмунли ва ранг-барангдир.

Кеча ўтказилган маросимларда Ўзбекистон Республикасининг Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Э. С. Самандаров, Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Б. А. Назаров, қутлуғ тўй муносабати билан диёримизга ташриф буюрган қадрли меҳмонлар қатнашдилар.

Халқ ардоғидаги улуғ шоиримиз тўйи чиндан ҳам дилларга олам-олам шавқ ва завқ бағишламоқда!

СУРАТЛАРДА: кеча Тошкентда шоир тўйига бағишланиб ўтказилган тадбирлардан лавҳалар.

Ўктам Шарипов суратлари.

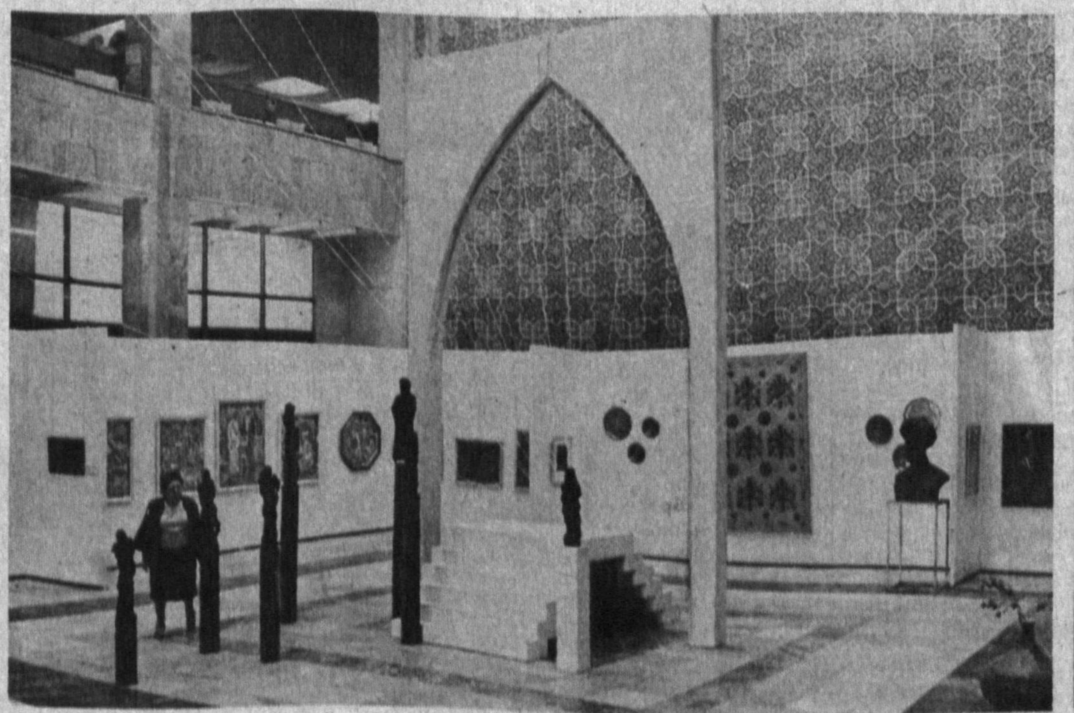

АМЕРИКАЛИК ТУРКШУНОС—ТОШКЕНТДА

ЎЗИНИНГ кўп асрлик тарихига эга бўлган ўзбек тили нафис ва маъносининг гўзаллиги билан ажралиб туради. Шу боис бу кўҳна тилни бошқа халқлар томонидан ўрганишга бўлган қизиқиш катта. Хорижлик мутахассислар ҳам ўзбек тилига меҳр қўйиб, уни пухта ўзлаштириш йўлида самарали изланмоқдалар.

Серқуёш жумҳуриятимизга шу эзгу ният билан ташриф буюраётган чет эллик дўстларимиз сони ортиб бормоқда. Шарқ маданияти билан шуғулланаётган америкалик Вильям Диркс исмли туркшунос ҳам ўзбек тилини кенг кўламда ўрганишни ўз олдига мақсад қилиб қўйганлардан. Шу мақсадда у Тошкентга ташриф буюрди.

Тошкент давлат дорилфунунида ўзбек тили бўйича махсус уюштирилган лекцияларда қатнашди. Тилшунос олим М. Қодиров билан дўстлашиб, кўп фойдали маслаҳатлар олди. Олий ўқув юртининг профессори О. Шарафиддинов уюштирган лекциялар меҳмонда яхши таассурот қолдирди. Қисқаси, сабоқлар ва мулоқотлар жараёнларида В. Диркс Тошкентда кўплаб яқин дўстлар орттирди.

Саодат ОДИЛОВА.

Сўз—меҳмонларга

ШУНДАЙ УЛУҒКИ...

Юрий БОГУЦКИЙ, УКРАИНА МАДАНИЯТ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ:

— Мен Тошкентда ҳар бир қадамимда мустақиллик нашидасига дуч келдим. Ушбу нашидани одамларнинг хуррам чеҳраларида, шамолларда елпиниб турган алвонлардаги дил сўзларида ва ниҳоят, буюк шоирнинг улуғ тўйи тимсолида кўрдим.

Ҳозир ҳамма республикалар, жумладан, Ўзбекистон ва Украина ҳам истиқлол нашъасини тотиб, ўзининг холис тараққиёт йўлини белгиламоқда. Шу ўринда юрагимга бир ташвиш тушади: мустақиллик деб кўп нарсаларни бой бериб қўймасмиканмиз? Худди шу маънода Алишер Навоийнинг тўйи, унинг асарлари алоҳида маъно ва мазмун касб этади.

Одатда киши ўз ҳаётида юксак чўққиларни кўзлаб йўл юради. Алишер Навоий ҳам ана шундай юксак бир қояки, у нафақат ўзбек халқини, балки барчамизни дўстликка, ҳамкорликка даъват этиб туради.

Бугун 550 йиллик тўйи умумхалқ байрамига айланиб кетган Навоийдек буюк сиймолар бор экан, халқнинг қадди ҳамиша расо бўлиб тураверади. Тўй кунларида яққол сезган ва мени мамнун этган ҳолатни шундай таърифлагим келади.

Ўзбекчадан—латиш тилига

ВИЯ БЛУКА, ЛАТВИЯ РЕСПУБЛИКАСИ ҲУКУМАТИ МАСЛАҲАТЧИСИ:

— Ўзбекистон Рассомлар уюшмасининг кўргазмалар залидан юрагим бир олам шукуҳга тўлиб чиқдим. Кўргазмага қўйилган барча санъат асарларида миллийлик барқ уриб турганидан алоҳида мазмун ўқидим.

Тошкентга, умуман Ўзбекистонга биринчи марта келишим, биринчи марта бу каби улкан анжуманда иштирок этишим. Алишер Навоий чин маънода туркий халқларнинг бобокалон шоири эканини дил-дилимдан ҳис қилиб турибман. Буни мен Ўзбекистон миллий боғида бўлганимда ҳам, Навоий номли адабиёт музейини зиёрат қилганимда ҳам яққол сездим. Улуғ шоирнинг тўйига бир олам юмушни бажариб қўйган фидоий халққа таҳсинлар ўқидим.

Навоий номи латиш тупроғида ҳам жуда машҳур. Латвия халқ шоири Мирза Кемпе ўз даврида «Хамса» достонларидан «Фарҳод ва Ширин»ни, Навоийнинг бошқа достонларидан айрим парчаларни таржима қилиб катта ҳурматга сазовор бўлган эди.

Йиллар ўтди, латиш ёзувчиларининг янги авлоди камол топди. Улар ҳам шоирга катта муҳаббатларини изҳор этиб, унинг ўлмас асарларини иштиёқ билан таржима қилмоқдалар. Энг қизиғи, шу ердаки, ёш шоирларимиз Навоий асарларини тўғридан тўғри аслидан, ўзбекчадан латиш тилига ўгирмоқдалар. Бу улуғ туркигўй ижодкорнинг бизнинг тупроғимизга ҳам ўз фарзандидек бўлиб кетганидан шаҳодатдир. Демак, Навоийнинг орзулари ҳаётда ўз аксини топиб турибди.

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши навбатдан ташқари еттинчи сессиясининг очилиши тўғрисида

Ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг навбатдан ташқари еттинчи сессияси 1991 йил 30 сентябрь куни соат 10.00 да Ўзбекистон Республикаси Президенти аппаратининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари диққатига

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари 29 сентябрь куни эрталаб соат 9.00 дан кеч 18 га қадар Ўзбекистон Республикаси Президенти аппарати Мажлислар залининг фойесида рўйхатга олинади.

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари гуруҳлари вакиллари кенгашининг қатнашчилари диққатига

Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари гуруҳлари вакилларининг кенгаши 30 сентябрь куни соат 9.00 да Ўзбекистон Республикаси Президенти аппаратининг кичик мажлислар залида бўлади.

Бозор иқтисодиёти алифбоси

МАРКЕТИНГ

БОЗОР муносабатлари аллақачон қарор топган мамлакатларда бу иқтисодий усулнинг қонун-қоидалари тизими ишлаб чиқилган. Одатда бу маркетинг, деб юритилади.

Маркетинг инглизча «бозор» сўзидан олинган бўлиб, хўжалик қарорлари қабул қилиш учун бозорда рўй бераётган жараёнларни ҳар тарафлама ҳисобга олишни кўзда тутади. Ҳозирги вақтга келиб, бу амалда бир фанга айланди. Шуни айтиш кифояки, биргина АҚШда маркетинг муаммолари билан шуғулланадиган 400 га яқин хусусий тадқиқот фирмалари бор. Улар монополиялар билан тузган шартнома асосида тадқиқот олиб борадилар. Маркетинг бўйича халқаро ташкилотлар — Европа маркетинг комитети ва Халқаро маркетинг уюшмаси фаолият кўрсатмоқда.

Қисқа қилиб айтганда маркетинг асосан бозордаги талаб, нарх-наво, реклама, мол сотишни рағбатлантириш масалаларини ўрганади, мол хилларини, савдо-сотиқни режалаштириш, молни сақлаш, етказиб бериш, харидорларга хизмат кўрсатишни такомиллаштириш юзасидан тавсиялар ишлаб чиқади.

Айтайлик, ишбилармон бирор мол ишлаб чиқариш билан шуғулланиш ниятида. Агар у бозор қонун-қоидаларини пухта билмаса ва таваккалига иш тутса, сармоясини ёки банкдан олган қарзини сарфлаб қўйиб, синиши ҳеч гап эмас. Умуман олганда хориждаги мамлакатларда нафақат кичик ва ўрта миёна ишбилармонлар, балки йирик-йирик компанияларнинг ҳам «чув тушиш»ларига ўрганиб қолишган.

Шунинг учун дастлаб малакали ишбилармон ишлаб чиқармоқчи бўлган молига бозордаги талабни ўрганиб чиқиши керак. Маҳсулоти рақобатга бардош бера олсагина ишга киришиш мумкин. Бунгача, албатта, мол тайёрлаш учун сарф-харажат, унга белгиланадиган нарх зарур даражада фойда келтирадими — йўқми аниқ ҳисоб-китоб қилиб чиқиш зарур бўлади.

Лекин сифатли, таннархи нисбатан арзон мол тайёрлаш ишнинг ярми, холос. Иккинчи ярмиси ва бозор шароитида энг муҳими бу молни сота билишдир. Худди шу масалада маркетинг иш беради.

Маркетинг бўйича мутахассислар ишбилармонга ишлаб чиқарган маҳсулотини қандай сотиш юзасидан таклифлар тайёрлаб берадилар. Ишбилармон молини ўз фирма магазинлари орқали сотиши ёки уни мол биржаларига тақдим этиши мумкин. Ҳар икки ҳолда у қанча харажат қилиши ва фойда олиши ҳисоблаб чиқилади. Шунга қараб ишбилармон бир қарорга келади.

Жаҳон бозорида бир турдаги моллар тўлиб тошиб ётибди. Харидор — у хоҳ фуқаро, хоҳ бирор улгуржи савдо ташкилоти бўлсин — бевосита сиз ишлаб чиқарган молни сотиб олиши учун астойдил қатъий кураш олиб бориши керак бўлади. Кейинги пайтларда бизнинг рўзномаларимизда, «зангори экран»да, радио эшиттиришларида реклама тобора кўпроқ ўрин олаётганига эътибор бераётган бўлсангиз керак. Бу — бозор талаби. Ривожланган мамлакатларда кенг ва таъсирчан рекламасиз амалда молни ўтказиб бўлмаслигини билишади. Шунинг учун ҳам уларда «Реклама — савдо двигатели» деган ибора бор. Рўзнома ва ойномаларнинг, телевидение кўрсатувларининг асосий қисмини реклама эгаллайди. Масалан, Тошкент билан биродарлашган АҚШнинг Сиэтл шаҳрида оддий кунлари 450 минг, якшанбада 600 минг нусхада чоп этиладиган 124 саҳифали «Сиэтл таймс» рўзномасининг юз саҳифасини реклама эгаллайди.

Хорижда рекламанинг ҳали бизга мутлақо номаълум шакллари ҳам бор. Жумладан, баъзи фирмалар айтайлик 100 долларга мол харид қилсангиз, бунинг 10 фоизи миқдорида харидордан ҳақ олмайди. Қимматбаҳо мол харид қилсангиз бепул эсдалик совғаси тақдим этишади ва ҳоказо.

Маркетинг реклама бир мақсадга қаратилган, харидорни қизиқтирадиган, маҳсулот афзалликларини бўрттириб кўрсатадиган бўлиши керак, деб ўргатади. Бундан ташқари маркетинг савдони рағбатлантириш тизимини ҳам ишлаб чиққан. Нарх-навони муттасил арзонлатиб туриш, қарз (кредит)га мол сотиш, улгуржи харидорларга молни арзонроққа сотиш, турли сийловлар, танловлар, лотереялар ўтказиш, сотувчилар меҳнатини рағбатлантириш шулар жумласидандир.

Маркетинг тижоратда биринчи ўринга харидор манфаатини қўйиш зарурлигини уқтиради. Мураккаб рўзғор буюмлари, автомобилларга сотувдан сўнг хизмат кўрсатишни ташкил этиш ҳам шу мақсадни кўзлайди. Бундай хизматлар амалда барча йирик магазин (супермаркет)ларда бўлади.

Бозорни тадқиқ қилишда маркетинг фақат кундалик амалий вазифалар доираси билан чекланиб қолмасдан истиқболли режаларни ҳам шакллантиради. Бу ишда харидорлар гуруҳлари ва тоифалари, бозор тараққиётининг умумий хусусиятлари чуқур ва ҳар тарафлама ўрганилади. Ана шу тадқиқотлар натижалари асосида ишбилармонлар учун тавсиялар ишлаб чиқилади. Бу уларга ишлаб чиқаришга зарур ўзгартишлар киритиш имконини беради.

Ишбилармон молини бозорда сотиш қонун-қоидаларини билишидан ташқари ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилиш санъатини ҳам эгаллаган бўлиши керак. Эркин савдо шароитида буни менежмент ўргатади.

Эркин МАДИЕРОВ.

Муштарийлар илтимосига биноан

Парламент типидаги партия

«Сўнгги пайтда «Парламент типидаги партия», деган ифодани тез-тез эшитиб турибмиз. Мен қатори кўпчилик учун ҳам бу типдаги партия қандай бўлиши равшан бўлмаса керак. Шу муносабат билан муҳарририят парламент типидаги партиянинг асосий хусусиятларини баён этувчи мақола эълон қилса айни муддао бўларди.

А. ХЎЖАЕВ».

Маълумки, Ўзбекистон Компартиясининг фавқулодда XXIII съездида мазмун ва сифат жиҳатидан принципиал янги сиёсий ташкилот — Ўзбекистон Халқ Демократик партияси тузиш тўғрисида қарор қабул қилинди. Съезд ҳужжатларида янгиланган партия парламент типидаги партия бўлиши кераклиги алоҳида уқдирилади.

Шундай қилиб, парламент типидаги партия қандай бўлади?

Бунга сиёсатшунослик фани жавоб беради. Аммо даставвал умуман сиёсий партиялар хусусиятлари ҳақида айрим маълумотлар берайлик.

Сиёсий партия фуқароларнинг кўнгилли ташкилоти бўлиб, ижтимоий, синфий, гуруҳий ва бошқа манфаатларни сиёсий воситалар билан ифода этиш ва ҳимоя қилиш учун тузилади. Мақсад ва мафкуранинг муштараклиги, ижтимоий база, таркибнинг барқарорлиги партиянинг хусусиятларига киради. Партиянинг Дастури (дастурий баёноти), Устави, раҳбар органларининг қарорлари ва партия етакчиларининг нутқлари партиянинг асосий ҳужжатлари ҳисобланади. Стратегия ва тактика, ташкилий принциплар ва партия турмуши меъёрлари, партия фаолиятининг услублари унинг ўзига хос белгиларидир. Кўпгина партиялар ўз рамзий белгиларига ҳам эгадир.

Партия синф, қатлам, фуқаролар гуруҳининг туб манфаатларини аниқлайди, уларнинг бошқа синф ва гуруҳлардан фарқларини ажратади. Шу асосда партия жамиятда ҳокимиятни қўлга олиш учун курашда ўз иттифоқчилари ва мухолифларини белгилаб олади. Айни пайтда фаолиятнинг энг самарали усулларини топиш, бошқа партиялар, ижтимоий-сиёсий ташкилотлар ва гуруҳлар билан ўзаро ҳамкорлик чораларини қидириш чораларини кўради. Партия ўз синфи, гуруҳи ва иттифоқчиларнинг манфаатларини ҳимоя қилар экан, сиёсий кураш жараёнида аниқ натижаларга эришиш учун муайян муросачиликка йўл қўяди, блоклар, иттифоқларга қўшилади. Бундай иттифоқлар қисқа ёки узоқ муддатга тузилиши мумкин.

Турли мактабларга мансуб сиёсатшунослар партияни бир ёки бир неча белгиларга қараб тасниф этади.

Синфий белгиларга мувофиқ пролетар (ишчи), деҳқон, майда буржуа, буржуа, помешчиклар партиялари бўлади.

Мафкуравий белгига биноан коммунистик, социалистик, социал-демократик, халқ, либерал, консерватив, диний, миллий партиялар бўлади.

Мавжуд тузумга нисбатан инқилобий, ислоҳотчи, консерватив, реакцион партиялар мавжуддир.

Ташкил этилиши ва фаолиятининг усулларига кўра демократик, авторитар, тоталитар партиялар бор.

Таркибига кўра, оммавий, ходимлар, оқ суяклар партиялари бўлади,

Сиёсий йўналишига қараб сўл, марказ, ўнг партиялар мавжуддир.

Фаолиятига биноан босиқ, радикал, экстремист партиялари учрайди.

Фаолиятидаги устунлик хусусиятига қараб авангард ва парламент партиялари мавжуддир.

Партия жамиятнинг сиёсий таркибда муайян ўрин тутади. Яъни ҳукмрон партия, ҳукумат коалициясида иштирок этадиган партия, оппозициядаги партия бўлади. Партиялар парламентда ўз вакилларига эга бўлишлари ёки бўлмасликлари, очиқ ёки яширин фаолият кўрсатишлари мумкин.

Ана шу таснифдан парламент типидаги партия фаолиятида асосан оммага таъсир кўрсатиш, демократик жараёнлар доирасида, марказда ва жойларда қонун чиқарувчи органларга сайловларда партия сиёсати қўллаб-қувватланиши учун курашиш устун туради. Парламент типидаги партия **давлат органлари вазифасини, маъмурий-бошқариш вазифаларини бажаришдан воз кечади.**

Бундай партия сиёсий етакчилик учун ҳуқуқни бошқа сиёсий партиялар билан эркин мусобақалашиш орқали қўлга киритиши зарур. Халқ эса ким учун овоз беришини ўзи ҳал этиши керак.

Жаҳонда ўз фаолиятини фақат сайловолди кампанияси ва сайловлар даври билан чеклайдиган парламент партиялари мавжуддир. Бизнинг шароитимиздаги парламент типидаги партия оммага таъсир кўрсатиш, омма ўртасида нуфуз орттириш, уларни қўллаб-қувватлашга эришиш учун кундалик кураш олиб борадиган партиядир.

Бундай партия оммага ўз ақлий қудрати билан таъсир ўтказиш учун курашади. У илмий нуқтаи назарларда туриб, воқеликни таҳлил этади, тўғри сиёсий йўлни ишлаб чиқади, халқ манфаатларини аниқ ҳисобга олади ва ифода этади, ўз нуқтаи назарларини тушунтиради ва бу нуқтаи назар тўғрилигига оммани ишонтиради.

Бундай партия ўзининг маънавий нуқтаи назари, сўз ва иш бирлигини таъминлаши, халқ ишига ҳалол хизмат қилиши билан халқ томонидан қўллаб-қувватланишга эришади.

Бундай партия халқ манфаати йўлида самарали фаолият кўрсатади, биринчи ўринга қарорлар ва даъватларни эмас, балки меҳнат кишилари фаровонлиги йўлидаги амалий ишларни қўяди.

Бу ишлари билан у сайловчиларни ўз томонига жалб этади ва кўпчилик овозини олишга интилади.

Парламент типидаги партия сайловлар ўртасидаги даврда ўз фаолиятини тўхтатмайди. У сайловчилар билан иш олиб боради. Партиянинг ҳудудий ташкилотлари депутатлар билан аҳоли ўртасидаги ўзаро алоқани амалга оширади, депутатларнинг халқдан узилиб қолишига йўл қўймайди.

Бундай партия ишлаб чиқаришга таъсир кўрсатишдан ҳам воз кечмайди. Лекин уни бу фақат ишлаб чиқаришдаги партия аъзолари орқали амалга оширади.

Парламент типидаги партиянинг жамиятнинг авангарди, сиёсий етакчиси бўлиши учун интилишига кўмаклашадиган бошқа воситалар ҳам бор.

Парламент типидаги партия ўз ролини муваффақиятли бажариш учун бизга аён бўлиб келган сиёсий партиянинг назарий, мафкуравий, сиёсий, ташкилий вазифаларини тубдан ўзгартириш керак бўлади. Жумладан, партияни ҳудудий-ишлаб чиқариш принципи асосида тузишдан фақат ҳудудий тузишга ўтиш муқаррарга ўхшайди. Бунда партия аъзолари ўзлари мақсадга энг мувофиқ деб топган шаклда ўзаро бирлашадилар.

Парламент типидаги партия сайлов кураши қонунларини мукаммал эгаллаши ҳам зарур.

Ана шундай ўзгаришларсиз партия сайловчилар кенг оммаси ишончини ва қўллаб-қувватлашини қозона олмаслиги мумкин.

Феликс ПРУДНИКОВ,
фалсафа фанлари номзоди, доцент.

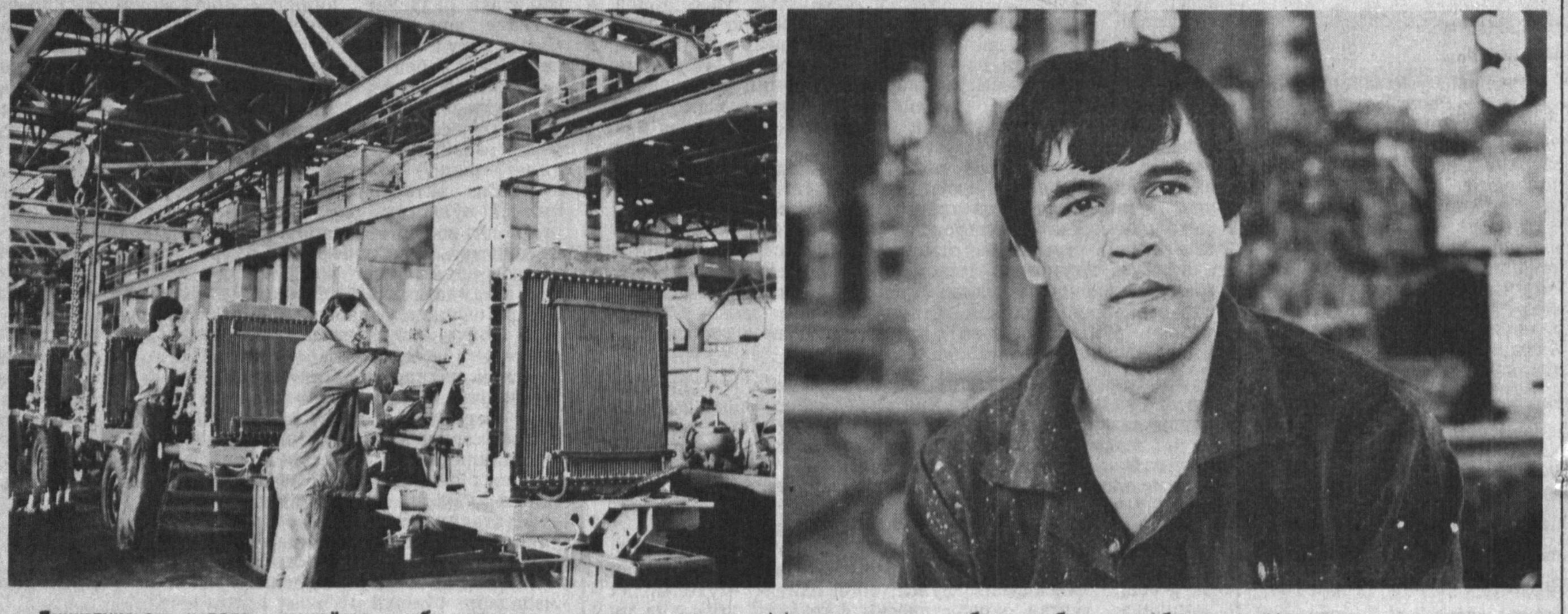

Диққатингизга ҳавола этилаётган ушбу суратларда сиз шаҳримиздаги «Компрессор» заводи пешқадамларидан Баҳодир Иноятов, Собит Расулов ва илғор бригада бошлиғи Абдусамат Маҳмудовларни кўриб турибсиз.

Равиль Шамсутдинов (ЎзТАГ) сурати.

Шаҳримиздаги «Китоб нашриёти бирлашмаси»да ўз касбининг мутахассиси бўлган ёшлар жуда кўплаб меҳнат қилишади. Улардан бири Абдураҳмон Нурмуҳамедовдир. Бу пешқадам ишчи бир неча йиллардан бери корхонанинг босма цехида самарали меҳнат қилиб келмоқда.

Рустам Шарипов сурати.

ОЛТИН ИЗЛОВЧИ ҚАЙИН

ОЛТИН қонларини излаганда у билан бирга бўладиган жинслар (фойдали қазилма қатламлари)нинг жойлашиши, жойнинг геологик тузилиши ўрганилади. Олтиннинг ўзини топгандагина кон топилди деб ҳисоблайдилар. Лекин бунинг учун чуқур қудуқлар, қазиш, тоғ жинсларини бурғилаш, тупроқни текшириш учун тик қудуқлар кавлаш керак. Бу эса жуда кўп меҳнатни талаб этади ва қимматга тушади. Баъзан, изланишлар беҳуда бўлиб чиқади, баъзан эса бир неча йиллардан кейин ўша ердан кон топилади. Демак ҳар доим ҳам, қаерда, қандай чуқурликда тик қудуқлар кавлаш кераклигини тўғри аниқлашга муваффақ бўлавермайдилар.

Олтин — жуда мустаҳкам металл. Лекин барибир сувда эрийди. Олтин арзимас миқдорда ҳар қандай денгиз, уммон ва баъзан кўл ва дарёларнинг сувида ҳам бўлади. Агар сув олтинни ушлаб қоладиган қатламдан ўтказилганда одатдагидан бир оз кўпроқ олтин эритмаси кўринади. Ер ости чашмалари сувининг анализи геологларга хазина қаерга яширинганини айта олади. Афсуски, чашма сувлари ҳамма жойда ҳам ер сатҳига чиқмайди. Унгача қандай етиб бориш мумкин?

Шундай пайтда, геологларга қайин ёрдамга келади. Қайин дарахти илдизлари ерга 10 метрдан ҳам чуқурроққа етиб боради. Баҳорда қайин дарахти жуда кўп сув ичади. Агар ер ости сувларида олтин бўлса, у қайин шарбатида бўлади. Уни ўз вақтида йиғиб олиб ўта моҳирлик билан текшириш керак.

Шундай қилиб бизнинг ишончли ёрдамчимиз кўпгина касбларга эга бўлган чиройли қайин дарахти яна битта — геолог — олтин изловчи касбини ҳам эгаллади.

Муқаддасхон МЎМИНОВА
тайёрлаган.

Турмуш чорраҳаларида

БАХТЛИ ЧИПТА

ИНОБАТ хола автобусга чиқибоқ, ёнидаги қизга танга узатиб, илтимос қилди:

— Болам, менга чипта олиб бера қол.

Қиз кампирга бошдан-оёқ қаради. Кейин индамай бориб, пулни ҳайдовчига берди, чипта олиб келди:

— Мана, кампиршо.

— Раҳмат, болам, — Инобат хола ранжиганини сездирмади. Кейин бўш ўриндиққа чўкди. Етказган кунинга шукур-эй...

Хола чиптани кўзига яқин келтирди, бир нималарни пичирлади, кейин беихтиёр гапириб юборди:

— Бахтли чипта экан!

Билет олиб берган қиз ялт этиб холага қаради:

— Ўзингиз борар жойингизга бориб қолибсизку, бахтли билетни нима қиласиз? Ё ҳали ҳам умидингиз борми ҳаётдан?

— Бахтли чипта экан, — такрорлади хола яна.

Унинг кўзларини мунг қоплади. Хиёбон олдига етганда, ҳайдовчига ялинди:

— Жон болам тўхтатиб юбор. Шу ерда қолдириб кетгин.

— Отахон кутяптиларми боғда? — Ҳайдовчи кулди. — Бир ёшликни эслашар экансизлар-да.

— Отахон у дунёда кутяпти мени. — Инобат хола автобусдан тушди. — Хафа бўлма болам, юрагим тўлиб кетди...

Инобат хола хиёбон кезиб борар экан, азим тут чинор дарахти остидаги ўриндиққа кўзи тушиб, ҳайратдан қотиб қолди.

— Ўша ўриндиқ, ё қудратингдан, ҳали ҳам сақланибди-да!?

Хола ўриндиққа чўкди. Чўнтагини кавлаб рақамлари зўрға кўринадиган бир парчагина қоғоз — трамвай билетини олди. Қўлидагига солиштирди:

— Бахтли чипта экан! — шивирлади у яна.

* * *

Инобат Эргашали билан учрашувга кечикиб келди. Қизнинг кўзлари олазарак, худди ҳуркак оҳуга ўхшарди. Хуноби ошиб турган Эргашали қизга қарадию ҳуши бошидан учди: жаннатдан чиққанми ўзи бу қиз? Эгнида саккиз тепкили атлас кўйлак ёнаман деб турибди. Оёғидаги баланд пошна туфли сал каттароқ кўринди. «Келинойисиники бўлса керак», — кўнглидан ўтказди йигит, — қани энди қирқ кокил сочларидан бир силасам».

— Яхши келдингизми? — энтикди у. Қизнинг боши баттар эгилди.

— Тузуқ, — деди зўрға.

— Юринг, трамвайга чиқамиз, — деди Эргашали — биз ҳам шаҳарликларга ўхшаб бир сайр қилайлик.

Қиз чўчиди.

— Биров кўриб қолса, уятга қоламан.

Йигит амаллаб кўндирди. Улар трамвайга чиқиб, тўғри вокзалга боришди. Орқага қайтиб, Чорсу бозорига келишди. Чиқиб-чиқиб кулиб турган йўловчилар бир-бирига хумор-хумор тикилиб турган икки ёшга кулиб қарайди. Охири кондуктор яқин келиб, томоқ қирди:

— Хўш, ошиқ-маъшуқлар, чипта оламизми? — Эргашали чипта олиб, рақамларини санади:

— Бахтли чипта экан, — деди у суюниб.

— Менга берақолинг, — шивирлади қиз.

— Нима қиласиз?

— Асраб қўяман.

Эргашалининг меҳри товланди. Чиптани унга узатди. Қўли қизнинг қўлига тегиб кетди. Юрагида ёқимли титроқ турди. Чипта чиндан ҳам бахтли экан: кузга бориб уларнинг тўйи бўлди. Янги келин-куёв ўшанда хиёбонда сайр қилишганди, чинор остидаги ўриндиқда ширин суҳбатлар қуришганди.

Эргашали билан Инобат 45 йил сиз деган тили сенга бормай яшади. Қўша-қўша фарзандлар ўстиришди...

Бир оқшом Эргашали аканинг назарида юраги увушиб, томиридаги қонлар тўхтаб қолаётгандек туюлди. Овоз берувди, келини югуриб кирди.

— Дадажон, чақирдингизми?

— Онангизни айтиб юборинг, болам.

Инобат хола ҳарсиллаб-гурсиллаб кириб келди.

— Тинчликми отаси?

Эргашали ота имо қилди: ўтир.

— Тобим бирдан айниб қолди. Ёнимда бўл.

Инобат холанинг юраги «шув» этди. Эргашали ака эртасига ҳам, индинига ҳам оёққа туролмади.

— Онаси, — деди учинчи куни Эргашали ака, — ой-куним етибди чоғи. Рози бўл мендан. Эй, йиғлама, йиғлама деяпман... Ўша чиптани олиб қўяман девдинг...

Инобат хола кўзида ёш билан бориб трамвай чиптани олиб келди. Иккалови билетга узоқ тикилишди. Эргашали аканинг кўзига ёш келди. Титроқ қўллари билан кампирининг кафтларини силади: ўша-ўша ҳароратли туюлди.

— Розиман сендан. Сени менга дуч қилган оллога минг қатла шукур.

Тонгга бориб унинг жони узилди.

* * *

Инобат хола хаёллар оғушида маъюсгина ўтирарди.

— Бечора бирам мўмин эдики, — кўнглидан кечирди у, — умрида бирон марта кўнглимни ушламабди, биронта ножўя қилиқ қилмабди-я! Шарм ҳаёли эди имонбой бўлгур...

Унинг юраги сиқилди, нафаси қайтиб кетгандек бўлди. Лаблари қуруқшади... Сув излаб атрофга аланглади...

Хандон отиб кулиб келаётган уч-тўрт дугоналардан бири кампирга эътибор қилди. Чопиб унинг олдига келди.

— Нима қилди, бувижон?

Кампир жавоб бергунча бўлмай қизлар чувиллашди:

— Юрсанг-чи, Ноил, бувингни топиб олдингми?

— Бир ютумгина сув бўлсайди. — Инобат холанинг кўзлари жавдираб бир қизга, бир унинг дугоналарига қаради.

Қиз тўрвасини кавлади, истакон олди, атрофга қараб изланди. Кейин тез бориб газли сув келтирди. Инобат хола бир-икки ютоқиб хўплади:

— Худога шукур, қизим, бахтли бўл, қўша қаригин жуфтинг билан.

Нарироқда турган қизлар шанғиллашди:

— Эй, кампиршо, Ноила аввал жуфтини топиб олсин, қўша қариш бир гап бўлар.

Ноила деган қиз кампирнинг қўлидаги патталарга кўзи тушди.

— Вой, бекорчи қоғозларни ташлаб юбормай нега кўтариб юрибсиз?..

— Ташлаб юборолмайман, — Инобат хола бош чайқади. Мановинисини қирқ беш йил аввал раҳматли чолим билан биринчи учрашган куним олинган. Бугун ҳам автобусга чиқсам, олган чиптам. Олган чиптам бахтли экан. Раҳматли амакингиз эсимга тушиб кетди. Кейин келиб шу ерга ўтирдим. Илк келинлик кунларимда ҳам шу чинорнинг тагига келиб ўтирувдик. Қирқ беш йил яшовдик болам, эслаб кўнглим сал беҳузур бўлибди...

— Юрсанг-чи, Ноил, — қисташди қизлар, — кўринган кампирга осилаверасанми? Уйингни тополмай қоласан-ку бунақада.

— Борақол, умрингдан барака топ, қизим.

— Инобат хола қизни елкасидан қучди. Қиз холанинг серажин юзига, ёш тўла кўзларига меҳр билан боқди:

— Дуо қилинг, холажон, қўша қари деб дуо қилинг. Илоҳим сизга ўхшаб юрай...

Хола Ноилани астойдил алқади. Ноила уни бағрига босди-да, дугоналари томон ошиқди:

— Хайр холажон, соғ-омон бўлинг.

Қизлар кетди. Бирининг кўнглида муҳаббат, бирининг кўнглида ҳайрат, бирининг кўнглини иззат-ҳурмат, бирининг кўнглида гижиниш, нописандлик — қизлар кетди.

Чинор тагидаги ўриндиқда Инобат хола қолди. Қўлида иккита — бири ёшлигидаги, бири шу бугун олинган бахтли чипта, ёнидаги истаконда муздек газли сув, сўнгсиз хотиралар, изтиробли дамлари...

Темур УБАЙДУЛЛО.

БИРИНЧИ МАРТА ЭЪЛОН ҚИЛИНМОҚДА

УСТОЗ Шайхзода улкан шоир бўлиш билан бирга, мумтоз ўзбек назмини тадқиқ этган забардаст аллома ҳам эди. Унинг тадқиқотчилик истеъдоди, айниқса, Навоий меросини ўрганишда яққол намоён бўлди. «Навоийнинг улуғвор ва олиймақом адабий мероси шу қадар бепоён уммонки, бу қутлуғ уммондан ҳар ким ўз жомига яраша сипқоради. Бу баркамол инсон ва ижодкорнинг яратган табаррук асарларини ўрганиш ва илмий тадқиқ этиш ҳали неча-неча асрлар ва насл-ларга етиб ортади» деган ҳикматнишон иборани тез-тез такрорлагувчи эди Шайх ака.

Дарҳақиқат «Ҳазрат Навоийнинг ўпиб қўлини, ижод водийсида» от сурган шоир ўттизинчи йилларнинг ўрталаридан бошлаб ҳазрат Алишернинг шарофатли ашъорий меросини алоҳида синчковлик, эҳтиром ва самимият билан ўрганиш ва илмий тадқиқ қилишга бел боғлади.

Аввал «Классик адабиётимизнинг улуғ сиймоси», «Илму маърифатнинг жўшқин куйчиси», «Бобир ва Навоий», «Навоий ижодида фольклор мотивлари», «Навоийда адлу инсоф масаласи» каби қатор мақолалар эълон қилди. Ва ниҳоят 1941 йилда Алишер Навоий таваллудининг 500 йиллигига бағишлаб «Гениал шоир» мужассам илмий асарини нашр эттирди. Шу тариқа Мақсуд Шайхзода Навоий ижодининг хилма-хил фазилатларини чуқур илмий таҳлил қилишни умрининг охирига қадар мунтазам давом эттирди. 1948 йилда «Навоийнинг лирик қаҳрамони ҳақида илмий тадқиқий асари учун унга «филология фанлари номзоди» илмий даражаси берилди. Ўз ҳаётидаги машъум воқеалардан кейин эса Алишер Навоий шеърий санъат фазилатлари борасида мужассам илмий тадқиқий иш бошлади ва уни «Устоднинг санъатхонасида» деб атади. Таассуфки, мазкур илмий тадқиқотнинг бир неча бобларинигина ёзиб улгурди. Тилларда достон бўлган «Ғазал мулкининг султони» рисоласи устознинг ҳазрат Алишер ҳақида битган сўнгги асари бўлиб қолди.

Хулосаи калом, Мақсуд Шайхзода бузруквор амир Алишернинг табаррук адабий меросини ўрганиши, ҳар жиҳатдан билимдонлик, бағоят эҳтиёткорлик ва масъулият билан таҳлил, тадбиқ этиш борасида энг кўп ва энг хўб, кўпларга ибрат ва намуна бўларли асарлар битиб қолдирди.

Аъло ҳазрат Мир Алишер Навоий таваллудининг 550 йиллик тўйида устоз Шайхзоданинг ҳали ҳеч ерда эълон қилинмаган илмий диссертациясидан айрим парчаларни муҳтарам оқшомхонлар диққат-эътиборига ҳавола қилишни лозим топдик.

Муҳсин ЗОКИРОВ,
Шайхзода меросини ўрганиш ва нашр этиш комиссиясининг масъул котиби.

Мақсуд ШАЙХЗОДА

НАВОИЙ ҒАЗАЛЛАРИДА ТАДРИЖ

ДИҚҚАТ қилингандирки, Навоийнинг ғазалларида ва демак умуман лирикасида образлар ипи доимий бир тадриж принципига итоат қилдирилган. Бир байтдаги бадиий фикр иккинчи байтда инкишоф эдтирилади ва бориб-бориб ғазал бўйича ўзининг «ҳадди а «ла»сига етказилади. Бу «тадриж» приёмининг порлоқ мисолини қуйидаги ғазалдан олинган байтларда кўриш мумкиндир:

Ҳар қачонким кемага ул ой сафар рахтин солур
Мавжлиқ дарё каби ошифта кўнглум қўзғалур.

Бу ерда, ёрнинг дарё саёҳатига чиқиши билан боғлиқ бўлиб шоир кўнгли ҳам дарё каби қайнаб қўзғалиб кетганлиги айтилади. Ҳа, Навоийнинг Шарқ лирик шеъриятидаги буюклиги ҳам шунда-да.

Йиғлама эй кўз, недин соҳилға чиқмас кема деб,
Ким ёшинг дарёсидур ҳар сариким эл кўз солур.

Бу ерда, шоир ўз кўзларига хитоб қилиб, сизлар, ўшо кемани ва кемадаги ёрни соҳилга нечун чиқмайди деб йиғламанг, дейди. Чунки, кеманинг соҳилга чиқолмаслигига айбдор сизлар ўзларингиз! Шу қадар кети йиғладингизки, кўз ёшларингиз ҳамма ёқни дарё қилиб қўйди. Ана шунинг учун кема қирғоққа чиқолмайди — кўриниб турибдики, бу байт, матлага нисбатан чуқурлашган ва инкишоф эттирилган.

Титрабон симобдек кўнглум, етар жон оғзима
Тунд ел таҳрикидин ҳардамки дарё чайқалур.

Бу ерда, шоирнинг кўнгли симобдек титраб, жони оғзига келиб етгани ва бу — қаттиқ шамолдан чайқалган дарёга ўхшагани ҳақида гап боради. Яна ўша дарё образи тахмил қилинади. Шамол ва тўлқин элементлари дарё пейзажини тўлатади ва шоирнинг ўз ички ҳолати билан таққосланади.

Бу ғазалнинг давомида ҳар бир байт олдин қўйилган тезисни ўсдириб таққослаб, тўлатиб беради ва ниҳоят яна бир (денгиз) кўриниши билан тамомланиб шоир ўз қўлидаги май жомини ўткунчи дунё денгизидаги кемага ўхшатади:

Ғарқ этар баҳри фано ғам завроқин эй пири дайр,
Илкига чунким Навоий бода киштасин олур.

Навоий ғазалларидаги «тадриш» приёмининг яна бир яққол намунаси «симоб» ранги атрофида гурунглаштирилган образлардир. У ғазални ўқуйлик:

Кирди симобий либос ичра яна ул гулизор,
Ул қуёшдекким анга манъ бўлур абри баҳор,
Ул булут янглиғ либос узра сизилган хатлари
Бор анингдекким, ёғин туткай булутдан тортар,
Бу либоси сингун ичра сенинг нозик таниң
Ул кумушдиркім ул симобаро туткай қарор.
Меҳри рухсоринг либоси симгундин мутлақо
Ул қуёшдурким қилур кўзгуда аксин ошкор.
Бўлди симобий либосинг ранг, баским айлаям
Кўз саҳобидин бошингға ашк симобин нисор.
Танни чун симоб этар бу чархи ахзар оқибат,
Тўн агар симобий бўлсин гар яшил бир ҳукми бор.
Эй Навоий, кисвати гар обгундир не ажаб,
Бу яқиндурким бўлур су ичра дурри шоҳвор.

Бу ғазалга диққат қилинса (биз томонидан таги чизган сўзларга эътибор қилинса) ягона, воҳид бир образ атрофида шоирнинг зўр усталик билан ажойиб сувратлар галереясини яратгани равшан кўринади. Чунончи: симоб-абр (булут), булут—симгун (кумушранг), кумуш — симобий (симобранг), саҳоб (булут), ашк (кўз ёши), обгун (сувранг), су (сув)... каби сўзларнинг асл ранг таассуроти бир хилдир. Лекин шоир бу бир модда (симоб) атрофида ва у туфайли турли ажойиб кўринишлар, сувратлар, образлар яратадики, булар бутунликда бир марказ атрофига тўпланган ҳолда айни бир нарса эмаслар ва ҳар қайси ўзидан илгариги образни инкишоф этдиришга, умумий манзарани таъминлашга ва демак натижа эътибори билан шоирнинг аҳволи руҳиятини янада ҳам чуқурроқ изҳор қилишга хизмат қиладилар.

Ҳақиқатан ҳам юқорида биз тагини чизиб ўтган сўзлар бўйича яратилган образларни бир кўздан кечирайлик: 1) Симобий либос кийган гул юзли дилбар-баҳор булути тўсиб турган қуёшга ўхшайди. 2) Булутнинг либоси устидаги чизиқлар —булутдан шилдираб тўкилиб турган ёмғирнинг торларига ўхшайди. 3) Симгун либос ичидаги нозик бадан — симоб ичида сақланган кумушга ўхшайди. 4) Кумушранг кўйлак кийган жононнинг қуёшсимон юзи—кўзгуда акс этган ҳақиқий қуёшга ўхшайди. 5) Жонон кийган либоснинг симобий ранг бўлишига сабаб, шоирнинг кўзидаги булутлардан ёрнинг бошига кўз ёши симобларининг кўп сочилиб туришлигидир. 6) Фалак инсоннинг вужудини бир кун барибир сўлдириб симобдай қилади, шунинг учун инсон кийган кийим (тўн) симобийрангми ё яшилми, барибир. 7) Жононнинг кўйлаги обгун (сувранг) бўлиши таажжубланурлик эмас, чунки энг шоҳона дурдоналар сув (денгиз) ичидан топиб олинади-ку.

Бу мисоллар Навоийнинг буюк лирик меросидан фақат биргина қатрадур албатта! Аммо унинг шеърларидаги лирик конструкция учун умумий ҳолатни изҳор қила оладилар. Демак Навоий ғазаллари ва умуман лирикасига хос бўлган иккинчи бадиий хусусият образнинг тадрижий инкишофи, такомили ва етилувчидир.

1948 йил.

Элатлар, одатлар

СЕВИШГАНЛАР УЧУН СИНОВ

● Ҳинд чойлари азалдан ва ҳанузгача жаҳонда машҳур. Ҳиндлар чойга сут, қаймоқ, сариёғ, асал ҳамда анвойи зираворлар қўшиб дамлайдиларки, бундай чой дарҳақиқат таом вазифасини ўтайди. Бўлажак келин чой дамлашнинг ана шу усулларидан воқиф бўлиши шарт. Уйига ташриф буюрган меҳмон дастурхонига ўз таомилига кўра худди шундай чой дамлаб қўйишни билиши керак.

● Австриядаги таомилга кўра, келин студель деб аталувчи таомни тайёрлай олишига қараб танланар экан. Ушбу таом олма солиб пишириладиган рулет бўлиб, унинг хамирини шундай маҳорат билан қориш ва ёйиш зарурки, кўриниши ва нафислиги Вена қизларининг гўзаллигига монанд бўлсин.

● Гибрид оролларидан бирида куёв никоҳ олдидан чети океанга туташ баланд тепаликдаги «севишганлар девори»да бир кечани ўтказиши лозим. Бу шундай жойки, салгина эҳтиётсизлик қилинса, пастга қулаш мумкин. Балки «хавфли синов»ни такрорламаслик учун ҳам бу ерда эр-хотиннинг ажралиши жуда камдир.

● Бремен шаҳрида ўрта асрга хос одат сақланиб қолган: никоҳ арафасида куёв келин турадиган уйнинг зиналарини яхшилаб супуриши керак. Айтишларича, келин бўлғуси умр йўлдошининг хулқини ана шу ишни қандай бажаришига қараб баҳолар экан.

Баҳром ЗИЁЕВ тайёрлаган.

Унутилаётган меросимиз

К У Б И

АЗАЛДАН халқимиз турмушида ишлатилиб келинаётган куби ёғочдан ясалган бўлиб, бўйи бир метрдан ошиқ, қувур шаклида, паст қисми кенг, тепа қисми торроқ ишланган.

Унга тенг миқдорда қатиқ ва сув қуйиб таёқча билан тез-тез қўзғатилади. Узоқ қўзғатишдан сўнг, қатиқ ва сув аралашиб, куби юзида кўпиклар ҳосил бўлади. Кўпиклар бирин-кетин сўниб, қумоқ-қумоқ сариқ ёғларга айланади. Қатиқ ва сув аралашган сари, ундаги ёғлар куби юзига йиғилади. Сўнгра маълум вақт тиндириб қўйилади. Кўпикдан ажралиб чиққан ёғлар бир идишга олиниб, аста-секин сиқилгач, сариёғ ҳосил бўлади.

Кубида пишиб, ҳосил бўлган айрон шифобахш ичимликдир. Айниқса, у азалдан Шарқ халқларининг севимли, салқин ичимлиги ҳисобланган. Айронга талқон қориб ейилса, кишига дармон беради. Кубида ёғи олинган бу кони шифо ичимликни ичган киши доимо соғлом юрган. Айрон бош айланиши, кўнгил айниши, офтоб уришидан сақлаган. Уни угра ,жўхори гўжа, буғдой гўжа, хамир сувига қўшиб ичилса, хушхўрлиги кишига ором бериб, иштаҳани очади.

Куби Ўрта Осиё, Қозоғистон ва айрим чет мамлакатларда ҳам рўзғор буюми ҳисобланади. Ундан кўчманчи чорвадорлар фойдаланадилар. Унинг меҳнати машаққатли бўлгани учун кубида ҳосил этилган сариёғ ва шифобахш айронни мақташ ўринлидир. Кубини айрим халқлар «Кув» деб ҳам аташади. Усталар буюртмаларга кўра қаттиқ дарахтлардан кубилар ясаб беришган. Унга 15-20 литрга яқин сув ва қатиқ бемалол сиғади. Сигири бор хонадонда, албатта, куби бўлган. Хонадон куби билан тўқ ва тўкинчиликда яшаган.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон санъат музейининг катта илмий ходими.

Кўнгиллар яшнар доим
Раққоса хиром этса.

Кулишлари мулойим,
Раққоса хиром этса.

Алла Чаплигина сурат-лавҳаси.

Кунлардан бир кун

ҲОЛ СЎРАШ

ФРАНЦИЯ бўйлаб сафарга чиққан бир сайёҳ чет қишлоқларнинг бирида меҳмонхонада қўниб ўтишга мажбур бўлди.

— Хўш, меҳмон, қандай дам олдилар, — мақтаниш мақсадида сўради мезбон эрталабки нонуштани келтираркан, — биласизми, мана шу сиз ётган каравотда Бонапарт Наполеон ҳам бир кеча тунаб чиққан, дейишади.

Каналар дастидан кечаси билан бетоқат бўлиб чиққан мусофир норозилигини пичинг орқали тўкиб солди:

— Жуда тўғри қилган. Ундан ортиғига ит ҳам чидамайди!

АҚЛЛИ ЖАВОБ

ИЛОҲИЁТ дарсида дин пешвоси бўлажак мутахассисга мурожаат қилди:

— Хўш, айтингчи, болани сув бўлмаган тақдирда шўрва билан чўқинтирса ҳам бўладими?

— Бу нарса, жаноб руҳоний, шўрва сифатига боғлиқ, — жавоб қайтарди зукко талаба, — айтайлик, бизларга бериладиган шўрваларнинг сувдан ҳеч қанақа фарқи йўқ!

КИТОБ ДЎКОНИДА

Харидор: Касалхонада ётган танишим учун маъқулроқ китоб харид қилмоқчи эдим!

Сотувчи: Диний мавзуда бўлса ҳам, бўлаверадими?

Харидор: Йўқ, бемор ҳали сиз ўйлаётган даражада эмас!

БИЗДА АКСИНЧА...

ЯНГИ кўчиб келган квартирант ўзининг яхши киши эканлигини билдириш мақсадида уй эгасига мақтанмоқчи бўлди:

— Биласизми, жаноб, эски жойдан кўчиб чиқаётганимизда, хўжайин кўзига ёш олса бўладими?

Пулга ҳирс қўйган ижарачи гап нимада эканлигига эътибор қилмай, ўз шартини қўйди:

— Бизда аксинча, айланай, жами ижара ҳақи олдиндан тўланади!

Немисчадан Бойхўроз МАМАТҚУЛОВ таржимаси.

Самарқанд.

ҲАЗРАТНИ ЁД ЭТИБ

«Эл нетиб топқой меники...» ақидасига амал қилиб ижод этган Мир Алишер Навоий халқ олдидаги улкан масъулиятни ҳамиша, ҳар он ҳис этган, эл-улусга манзур ва мақбул бўлишни улуғ бахт санаган. Бугунги кунда эл-улус улуғ бобокалонини, азиз ва ардоқли Навоийсини топмоқда, танимоқда, дил мулкига айлантирмоқда. Ҳазрат Мир Алишер бугунги кунларга келиб чин маъноси-ла эларо қадр топмоқда. Эндиликда, авваллари бўлганидек фақат юқори доираларда, мутахассислару зиёлилар даврасидагина эмас, балки, шаҳару кентларда, ноҳия-ю туманларда, қишлоғу яйловларда, маҳалла-кўйларда, ҳатто мактабу мадрасаларда кенг халқ оммаси иштирокида бўлиб ўтаётган навоийхонлик кечалари фикримизга далил бўла олади...

Ўзининг ибратли ташаббуслари ва қутлуғ анъаналари билан наинки Тошкентдек шаҳри азимда, балки бутун жумҳуриятимизда эл-улус оғзига тушган Беруний номли маҳаллада навоийхонлик кечаси бошланди. Шу чоқ кеча қатнашчилари қўлда асо-ю ним табассум ила йиғилганлар қошига оҳиста одимлаб келган нуроний Мир Алишер Навоийни (СССР халқ артисти Зикир Муҳаммаджонов сиймосида) узоқ давом этган олқишлар билан қарши олишди. Сўнгра Зикир ака тарихий «Алишер Навоий» спектаклдан ўша машҳур «Куй, газал...» сўзлари билан бошланувчи монологни, СССР халқ артисти Сора Эшонтўраева эса, Гулининг Навоий билан бўлган висол тонгидаги сеҳрли, тансиқ монологини ўқиди. Сора опа шу қадар латофат билан жўшиб, ёниб ижро этдики, кўз ўнгимизда бундан қирқ йиллар аввалги Гули — Сорахоним гавдаланиб кетди: ўша сеҳрли овоз, ўша иффат — андишали нола, ўша қалбларни жунбушга келтирувчи ҳаяжон...

Кечага ташриф буюрган таниқли навоийшунос олим, филология фанлари доктори Абдуқодир Ҳайитметов Навоий меросини ўрганиш борасидаги тадқиқотлар ва амалга оширилгуси тадбирлар тўғрисида, Навоийнинг жаҳонаро шуҳрати хусусида мазмунли маъруза қилди. Навоийшунос олима Суйима Ғаниева эса, Навоий ҳаётининг сўнгги фаслида битилган насрий «Муножот» иқрорномасини излаш йўлидаги заҳматлари ҳақида тўлқинланиб гапирди ва «Муножот»дан парчалар ўқиб берди. Олима Фирдавсий «Шоҳнома»сининг минг йиллик шодиёнаси баҳонасида Эронга қилган сафарига тўхталиб, Эрон ва Афғон халқларининг улуғ Навоийга бўлган улкан эҳтироми хусусида фахрланиб сўзлади, Қобул донишгоҳида кўз қорачуғидай авайлаб сақланаётган шоир қўлёзмалари тўғрисида гапирди, Навоий бобомизнинг муборак қўллари билан битилган дастхатларидан суратли нусхаларни йиғилганларга намойиш этди.

Филология фанлари доктори, профессор Умарали Норматов Навоий ижодий меросининг бугунги кун адабиётимиз учун улкан аҳамияти, санъатимиз, маданиятимиз учун бебаҳо ибратли жиҳатлари ҳақида сўзлади.

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат дорилфунунининг толибалари ва Обид Содиқов номли 249-ўрта мактабнинг юқори синф ўқувчи-қизлари Мир Алишер бобомизнинг элга машҳур ғазалларини ажиб бир билимдонлик ва назокат билан ўқиб бердилар.

Кеча давомида илмий-маърифий суҳбатлар миёнасида Навоий ғазалларига басталанган куй ва қўшиқлар ижро этилди. Ўзбекистон ва Қирғизистоннинг таниқли хонандаси Толибжон Бадинов, машҳур элсевар хонанда Комилжон Баратов, классик ашулаларимизнинг мумтоз ижрочиси Муҳаммаджон Каримов, мақомчилар дастасининг Маҳмуджон Тожибоев бошлиқ бир неча хушовоз хонандалари, Муқимий номидаги мусиқали театрдан Ёдгор Қулматовлар Навоий ғазалларига басталанган куй ва қўшиқларни маромига етказиб ижро этдилар ва кечага файзу шукуҳ бағишладилар.

Таниқли шоир Жуманиёз Жабборов Навоий ғазалига боғлаган муҳаммасини ўқиди, шоир Мирзо Кенжабоев ҳазрат Навоийнинг туркий тилини юксалтиришга қўшган бебаҳо хизматлари хусусидаги мулоҳазалари билан ўртоқлашди, сўнгра ўзбек тилига давлат тили мақоми берилиши муносабати билан ёзилган «Қора севинчлар» шеърини ўқиб берди.

Маҳалла аҳли номидан сўз олган профессор Абдураҳмон Ортиқов, фахрийлар номидан гапирган Йўлдош Иброҳимов кечага лутфан ташриф буюрган олиму шуаролар, созандаю хонандаларга ташаккурлар айтиш баробарида йиғилганлар эътиборини Навоийнинг инсонпарварлик ва одамийликни улуғловчи даъватларига қаратдилар, бутун умри давомида

Одамий эрсанг демагил одами,
Оники йўқ халқ ғамидан ғами.

ақидасига қатъий амал қилган ардоқли бобокалонимизнинг комил инсонни таърифу тавсиф этган, меҳру мурувватга, поклик ва ҳалолликка, аҳду вафо ва садоқатга, адолат ва диёнатга чорловчи пурмаъно шоҳ сатрларини эл аро изчиллик билан тарғибу ташвиқ этишга даъват қилдилар.

Шу оқшом маҳалла аҳли ҳазрат Мир Алишер Навоийни ёд этиб, улуғ бобомизнинг порлоқ хотиралари қошида ҳурмат-эҳтиромларини бажо келтирдилар.

Издиҳомда мамнуният билан қатнашганлар кечани ташкил этишда жонбозлик кўрсатиб, астойдил саъй-ҳаракат қилган маҳалла фаоли, дорилфунун доценти Ҳасанхўжа Муҳаммадхўжаевга ва республика телевидениесининг мусиқий эшиттиришлар таҳририятига миннатдорчилик изҳор қилдилар, маҳалламизда яна шундай жозибали кечалар тез-тез ўтказиб турилишига истак билдирдилар.

Воҳид АБДУЛЛО ўғли,
Беруний маҳалласи комитети фаоли.

Кекса юрак мавжлари

АСКАР БЎЛГАН БОЛАНГ КЕЛДИ

(ҚЎШИҚ)

Онажоним — меҳрибоним,
аскар бўлган боланг келди,
Оқ сут берган жонажоним,
кучга тўлган боланг келди.
Ватан қарзин адо этиб,
кўзи кулган боланг келди.
Оҳ, болам, деб бўлма нолон,
қараб йўлга, боланг келди.
Ҳаётимсан, онажоним,
дийдорингга бир тўяйин,
Иссиққина кўксинг узра
эгиб бошим бир қўяйин,
Қулоғимда сўзларинг бор,
дилга нақшин бир ўяйин,
Меҳрибоним — онажоним,
бугун аскар боланг келди.

Меҳри қуёш оналарнинг
қалбин қўмсаб, ким севмайди,
Бу дунёда энг улуғ зот,
она меҳри ҳеч сўнмайди,
Алла айтган тунларини,
ардоғини ким билмайди.
Онажоним, давлат бошим,
бугун аскар боланг келди.
Бул табиат оналарни,
яратибди фарзанд учун,
Фарзандининг бошин силаб,
аямайди борлиқ кучин.
Оналарга садқа жон деб,
Темур Карим сўз айтар чин,
Онажоним — меҳри коним
бугун аскар бўлган боланг келди.

БУ КЕЧА ТОНГ ОТТИРДИМ

Бу кеча тонг оттирдим,
бўлди юлдузлар ҳамроҳ,
Учсам дердим кўкка мен
ташлаган чоғим нигоҳ
Заминда қолмади ҳеч,
дилга малҳам нур, чироғ.
Зораки топсам
дердим ою қуёшдан паноҳ
Йўқ ором ҳар лаҳзада,
бир офат солғайму чанг,
Кўп беномус, беҳаё
дастидан қолмиз, танг
Меҳнат аҳлин кўзи ёш,
ҳаромхўр юргай даканг,
Босганимда бир қадам,
дилда қийнар мингта оҳ.
Онгимиз чирмаб турар,

ғафлат босган бу жаҳон
Йўқми тил, гунгмиз шу он,
қалбда ёнса зор, фиғон
Кўзни оч аҳли мўмин,
қолма шундоқ ҳар замон.
Бермас нутққа сайқал
«аммо», «лекину», «бироқ».
Ошкора дил сўзи:
солдик йўл тенглик сари,
Йўқолсин, битсин ёмонлик
ўтга ташлансин бари.
Сен ахир ўзбек эрурсан,
сен оламнинг сарвари
Бу Темурнинг дил сўзи:
шод яша элим ҳар чоқ!

Темур КАРИМОВ.

ТАФАККУР ТОМЧИЛАРИ

● ОГОҲ бўлинг одамлар, шу кунларда ҳам орамизда Мажиддинлар бор, Тўғонбеклар бор. Улар чиябўридек изғиб юришибди. Уларни таниймайсиз, замонавий кийинишган, ичи қора иллат, тиллари чаён ниши билан эмланган, сўлак ўрнига заҳар чиқаради... Огоҳ бўлинг яхшилар, ҳозирда ҳам орамизда Мажиддинлар бор, Тўғонбеклар бор, минг афсусу надоматлар бўлсинким ҳазрат Навоийлар йўқ...

● БИЗ — кекса авлод ўзимиздан сўнг кўчаларга номимиз ёки қабримизга қора мармардан тош қўйилишига даъвогар эмасмиз, биз учун энг муҳими — биздан кейин фарзандларимиз туфайли покиза номимизга доғ тушиб қолмаса бўлгани...

● ЎЗИМНИ жаҳонга танитаман дея ҳадеб жар солаверишнинг, кўринган тўнкага бу азиз бошни ураверишнинг ҳожати йўқ. Қозонда бори чўмичга чиқади. Ҳар ким ўз имкониятига яраша тарихда қолади: ё инсон бўлиб, ё аблаҳ бўлиб.

● ЎЗБЕК эли — буюк халқ. Унинг қалбида иймон, эътиқод, виждон, ихлос, андиша каби фазилатлар тўла мужассамлашганки, бу сўзларни бошқа тилга таржимаси йўқ, бўлса ҳам бунчалар жарангдор эмас. Шу боис ҳар хил баҳоналар билан обрўси чилпарчин бўлган ўзбекнинг номини тиклайлик, келгусида бу буюк миллатни оёқ ости бўлишига йўл қўймайлик. Бу эса биздан катта куч талаб этмайди. Ўзаро иноқлик, аҳиллик, тотувлик бўлса — бас.

● БИЗ жамиятни юз йиллар давомида юз хил бўёқларга бўядик, ўз қўлимиз билан уни вайрон қилдик, ҳеч бўлмаса энди уни таъмирлашга сидқидилдан киришсак бўлади...

● ТАБИАТ айниди: ер, сув, ҳаво, тупроқ ҳам айниди. Буниси етмагандек одамлар ҳам айниди... Шукурки, бир ҳовучгина иймони бутун яхшиларимиз борки, улар айнимадилар. Бахтимизга ана шулар омон бўлсинлар!

● АДАБИЁТ халқ мулки, халқни эрам боғи, халқ оромгоҳидир. Ана шу табаррук қасрга, муқаддас зиёратгоҳга сабаби тирикчилик деб ҳар хил кимсаларни тасодифан кириб қолишларига йўл қўймаслик кераки, то ана шу саждагоҳда зилол сув лойқаланмасин, мусаффо обҳаво булғанмасин, пок истеъдод эгалари заҳарланишмасин, халқим дея кечаю-кундуз бедор, беором заҳмат чекаётган ижодкорларимизнинг дилларига озор етиб қалблари вайрон бўлмасин.

● ИЖОД — бу дард. Ҳа, халқ дарди. Уни куйлай билмоқ керак. Куйламоқ учун дилбар қўшиқ, дилрабо куй, созланган соз даркор. Аммо қорни ёрилган дутор яхши сўзламас. Демак, шоирни ҳам, ҳофизни ҳам юраги тоза, қалби пок, нияти тўғри бўлгани яхшики, куй ва қўшиқ жозибадор чиқади, кишини беихтиёр маст-аласт қилиб сеҳрлаб қўяди. Китоб ўқимайдиган одамдан ғариброқ кимса бу оламда топилмас.

● АДАБИЁТ софлиги учун курашмоқ нафақат ижодкорни, балки ҳар бир виждонли китобхоннинг ҳам бурчидир. Фақат курашибгина қолмай шунга эришмоқ кераккки, адабиёт нимани хоҳласа ўшани уруғини сепаверадиган ҳукмронлар томорқасига айланиб қолмасин.

● ОНА кўнглини ол, ота кўнглини ол, устозинг кўнглини ол, ғариблар кўнглини овла — ана шундагина Оллоҳнинг кўнглини олган бўласан.

● ҚЎРҚОҚ, ҳуркак, юраги «тушиб» руҳан мажруҳ бўлиб қолган раҳбар ўз халқини бахтиёр қилолмайди.

● ИНСОН тақдири фармонга ҳам, муқобил режага ҳам бош эгмайди. Демак ҳар бир одам тақдирини ўз қўли билан яратмоғи керак.

● ОДАМНИ катта деватлар эмас, майда лайчалар ҳолдан тойдиради, чунки лайчалар тиним билмай ҳурадилар.

● ХАЁЛИЙ, беташвиш, бемашаққат жаннатий ҳаёт кимга керак? Меҳнат билан топган нонни лаззати ўзгача, меҳнатсиз топган нонни ейишни гашти бўлмайди.

Жўраҳон АБДУЛЛАЕВ.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

Ҳафталик кўрсатувлар

Душанба, 30

● I ПРОГРАММА

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 УзТВ хазинасидан. «Наволар сеҳри». Фильм-концерт.
9.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Камолат бўсағасида».
10.00 «Жамоат ташкилотларида».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Оқ қарқара». Мультфильм.
18.30 Болалар учун концерт.
19.00 «Мушоҳада».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Бўзсувнинг кузги жозибаси». Телефильм.
20.00 Амалий давра суҳбати.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Дил номалари». Мусиқий кўрсатув.
22.15 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Изтопар». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● II ПРОГРАММА

Ўқув кўрсатувлари

10.30 Физика. Тебраниш контури, эркин ва мажбурий электромагнит тебранишлар.
11.00 «Асрлар оҳанги». Мусиқий телефильм.
11.30 Жуғрофия. Табиатда ва инсон ҳаётида иқлимнинг аҳамияти.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.00 «Ассалому алайкум» (такрор.).
20.00 «Лаҳза». Ҳабарлар.
20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
20.25 «Миришкорлар».
21.10 Кичик концерт.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Ўзингни эр билсанг...».
23.10 «Олтин». Бадиий фильм («Мосфильм»).

*

00.45 Хоккей. СССР чемпионати. МАСК — «Динамо» (Москва). 2 ва 3-даврлар. МАСК Спорт саройидан кўрсатилади.

● III ПРОГРАММА

18.30 «Қўриқхона ерлари». Кинопрограмма.
19.25 «Ғаройиб ов». Мультфильм.
19.45 «Дилафрўз Жабборова рақсга тушади». Фильм-концерт.
20.15 «Аренага йўл». Бадиий фильм («Арманфильм»).
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 Уйғур куйларидан концерт.

● IV ПРОГРАММА (МТ—ОРБИТА-4)

7.00 «Тонг».
9.35 «Сухово-Кобилин иши». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм. 1 ва 2-сериялар.
11.55 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. Конго эртаги.
12.00 Футбол шарҳи.
12.30 ТСН.
12.50 «Савдо растаси». Тижорат хабарлари.
13.05 Халқаро танловлар совриндори Б. Березовский концерти.
13.45 «Қизиқувчилар олами».

* * *

15.30 ТСН.
15.45 «Тўқнашув». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (Литва киностудияси).
16.50 Концерт.
17.05 МТнинг олтин жамғармасидан. А. С. Пушкин трагедияларидан монологларни СССР халқ артисти Б. Бабочкин ўқийди.
17.40 Болалар соати (немис тили дарси билан).
18.40 «Савдо растаси». Тижорат хабарлари.
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 «Бозор: танлаш даври».
19.45 Футбол шарҳи.
20.20 «Сухово-Кобилин иши». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм. 2-серия.
21.30 Информацион программа.
22.10 Совет телевидениеси тарихидан. Телевидение адиблари.
23.40 Муаллифлик телевидениеси. «Матбуот клуби».
01.00 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.25 «Сухово-Кобилин иши». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм. 1-серия.

Сешанба, 1

● I ПРОГРАММА

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 Такрорий фильмлар экрани. «Изтопар». Бадиий фильм.
10.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ёртиқулоқ ва ялқовлар». Мультфильм.
18.20 «Жасоратли кишилар».
19.00 «Замин саховати».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Съездолди ўйлари». Ўзбекистон Республикаси ёзувчиларининг X қурултойи олдидан.
20.30 «Қўшиқ рақсга уланса». Мусиқий кўрсатув.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Спортлото».
21.30 «Театр ва замон».
22.30 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Маҳмуджон Азимов куйлайди.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● II ПРОГРАММА

Ўқув кўрсатувлари

10.30 Информатика. Алгоритмик фикрлаш усулларини шакллантириш.
11.00 «Эскалатор». Телефильм.
11.30 Тасвирий санъат.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «Суҳбатга чорлаймиз».
20.00 «Спринт».
20.15 «Мусиқий меҳмонхона».
20.45 «Тошкент кўргазма заллари бўйлаб».
21.10 В. Михайлов куйлайди.
21.25 Кинолавҳа.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Менинг маҳаллам».

● III ПРОГРАММА

18.30 «Олтой учрашувлари». Телефильм.
19.00 «Билимдон мунажжим». Болалар учун эртак.
20.00 «Қўшиқ билан бошланар тонгим».
20.30 «Санъат усталари». Ёрқиной Ҳотамова.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Анна Каренина». Бадиий фильм («Мосфильм»). 1-серия (рус тилида).

● IV ПРОГРАММА (МТ—ОРБИТА-4)

7.00 «Тонг».
9.35 Болалар соати (немис тили дарси билан).
10.35 «Сухово-Кобилин иши». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм. 3-серия.
11.40 Цирк! Цирк! Цирк! «Кучлилар, эпчиллар, довюраклар».
12.30 ТСН.
12.45 Биржа янгиликлари.
13.00 Совет телевидениеси тарихидан. Телевидение адиблари.
14.30 Мультфильм.
14.45 «Телемикст».
15.30 ТСН.
15.45 «Тўқнашув». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
16.50 З. Кодай. Рақслар.
17.10 «Григ ҳақида афсона». Мультфильм.
17.25 «Биржа учувчиси».
17.35 «Болалар мусиқий клуби».
18.05 «Чемпионлар билан биргаликда».
18.20 «Меҳр-шафқат ҳуқуқи». Ҳужжатли фильм премьераси («Киевнаучфильм»).
18.40 «Қизиқувчилар олами».
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 «Қўшиқ ҳақида хотира».
19.50 «КВН давом этади...».
20.20 «Сухово-Кобилин иши». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм. 3-серия.
21.30 Информацион программа.
22.10 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «Торпедо» (Москва) — «Галле» (Германия). «Торпедо» стадионидан кўрсатилади. Танаффус пайтида — Биржа янгиликлари.
23.50 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.05 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 7-кўрсатув.
00.25 «Сухово-Кобилин иши». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм. 2-серия.
01.30 Оғир атлетика. Жаҳон чемпионати. Германиядан кўрсатилади.

Чоршанба, 2

● I ПРОГРАММА

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Дарё орти, олис қишлоқда...». Бадиий фильм (А. Довженко номли киностудия).
9.50 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Мушукча ва канарейка». Мультфильм.
18.20 «Элга хизмат: талаб ва таклиф».
18.50 «Ижодхонада».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Тилга эътибор...».
20.30 «Дирижёр ҳикоя қилади». Кўрсатувни Ўзбекистон халқ артисти З. Ҳақназаров олиб боради.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт.
22.25 «Мустақиллик: илк одимлар». Видеофильм.
23.40 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● II ПРОГРАММА

10.30 «Набобат оламида». Кинопрограмма.
11.30 Чортоқ шаҳридаги 2-мактаб ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси Раҳимбой Жўрабоев билан учрашув.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 Болалар учун фильм. «Бизнинг Чукоккала».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Ҳамроҳим гитара». Концерт.
20.40 «Оққушлар қишлаган жойда». Телефильм.
20.50 «Светлана Бабанина. Чорак асрдан сўнг...».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 Мусиқий лавҳалар.
22.40 «Эҳтиёт бўлинг, буви». Бадиий фильм («Ленфильм»).

*

24.00 Футбол. Кубок эгаларининг кубоги. 1/16 финал. «Рома» (Италия) — МАСК. Италиядан олиб кўрсатилади.

● III ПРОГРАММА

18.30 «Тулки, сувсар ва бошқалар». Катталар учун мультфильм.
18.50 «Урф-одат ва анъаналар». Кинопрограмма.
20.00 «Тоғ қўшиқлари». Телефильм.
20.30 УзТВ хазинасидан. «Оталар сўзи —ақлнинг кўзи».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Анна Каренина». Бадиий фильм. 2-серия (рус тилида).

● IV ПРОГРАММА (МТ—ОРБИТА-4)

7.00 «Тонг».
9.35 «Парвона кўли афсонаси». Мультфильм.
9.50 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «Торпедо» (Москва) — «Галле» (Германия). «Торпедо» стадионидан кўрсатилади.
11.30 «Хореографик новеллалар». СССР халқ артисти М. Лавровский иштирокида фильм-балет.
12.15 «Чемпионлар билан биргаликда».
12.30 ТСН.
12.45 «Болалар мусиқий клуби».
13.15 Менеджерлар мактаби.
13.45 «Онам, дадам ва мен».

* * *

15.30 ТСН.
15.45 «Сўнгги репортаж». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (Рига киностудияси).
16.50 «Сеҳрли олма». Мультфильм.
17.10 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
18.10 «Сиёсий мулоқотлар».
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 «Планета».
20.00 «Телескоп-дайджест». Совет телевидениесининг 60 йиллигига бағишланган махсус кўрсатув.
21.30 Информацион программа.
22.10 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «Динамо» (Москва) — «Ваци иззо» (Венгрия). «Динамо» Марказий стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида — «Савдо растаси». Тижорат хабарлари.
24.00 Оддий чет эл. «Шведлар дастурхони». 1-фильм.
00.30 МТ экранида биринчи марта. «Аблаҳ». Бадиий фильм («Озарбайжонфильм»).

Пайшанба, 3

● I ПРОГРАММА

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Қизил қор ёққанда». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
9.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Пластилиндан ясалган қарға». Мультфильм.
18.20 «Алифбо сабоқлари». II босқич.
18.55 «Ён қўшни—жон қўшни». Ҳиндистон савдо кўргазмаси якунларига доир.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
20.00 «Шундай студия бор — «Ўзкинохроника».
21.00 «Ахборот».
21.25 «Камолат сари». Уктам Яҳёев, Гулсара Абдураҳмонова.
22.00 «Машаққатли йўллар». Бадиий фильм.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● II ПРОГРАММА

Ўқув кўрсатувлари

10.30 «Ўқитувчилар сулолалари». Видеоканал.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «Бу оқшомда».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Калаванинг учи». Бадиий фильм («Ленфильм»).

● III ПРОГРАММА

18.30 «Подольянка». Фильм-концерт.
19.00 Болалар учун. «Уч оғайни ботирлар». Эртак-спектакль.
20.05 «Сепсиз қиз». Бадиий фильм («Мосфильм»).
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 Мақсуд Шайхзода. «Жалолиддин Мангуберди». Телеспектакль. 1-қисм.

● IV ПРОГРАММА (МТ—ОРБИТА-4)

7.00 «Тонг».
9.35 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
10.35 Футбол. Европа кубоклари.
12.15 ИИВ маълумотларига кўра...
12.30 ТСН.
12.45 «Воқеа содир бўлган жой — Лёшка ўтлоғи». Телевизион ҳужжатли фильм
13.25 Ишчан чопар.
13.45 «Эҳтиёткор эчкилар». Мультфильм.

* * *

14.45 «Телемикст».
15.30 ТСН.
15.45 «Сўнгги репортаж». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
16.50 «Мусиқий хазина».
17.10 «Нуқтаи назар» («Публицист» студияси).
17.55 «Қизиқувчилар олами».
18.10 «Ён дафтар».
18.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
19.00 ТСН.
19.15 «Россия тароналари» телерадиотанловининг совриндори В. Гонтарь ижро этади (Екатеринбург).
19.25 «Қайтиш». Чет элларда яшовчи ватандошларимиз томонидан санъат асарларини Рус музейига қайтарилиши ҳақида.
19.55 «Тверь тупроғида беш кун».
20.25 «Қадрдон даштлар».
21.30 Информацион программа.
22.10 Футбол. УЕФА кубоги. 1/32 финал. «Спартак» (Москва) — «Миккели» (Финляндия).
24.00 Оддий чет эл. «Шведлар дастурхони». 2-фильм.
00.30 Епископ Василий Родзянко билан суҳбатлар. 8-кўрсатув.
01.00 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.

Жума, 4

● I ПРОГРАММА

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Дала шийпонидаги мулоҳазалар». Телефильм. «Ўзбектелефильм» премьераси.
9.00 Такрорий фильмлар экрани. «Машаққатли йўллар». Бадиий фильм.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Алданган алдоқчилар». Мультфильм.
18.20 «Ғалла — ризқ-рўзимиз».
18.50 «Ёшлик оқшоми».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Самарқанд». «Ўзбектелефильм» премьераси.
20.00 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Севги индоси». А. Навоийнинг «Сабъаи сайёр» достони асосида («Тановар» ансамбли ижро этади).
22.45 «Экран таништиради...». Кинокўрсатув.
23.45 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● II ПРОГРАММА

10.30 «Ижодкор». Кинопрограмма.
11.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Беллашув».

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

19.05 «Уолт Дисней таништиради...». Мультфильмлар тўплами.
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Ялла»: биз 20 ёшдамиз».
20.30 Спорт кинопанорамаси.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Кинонигоҳ».

● III ПРОГРАММА

18.30 «Куй мангу янграйверсин». Ҳужжатли телефильм.
19.00 Болалар учун концерт.
19.15 «Заргарлар». Телефильм.
19.30 «Румба, вальс ва ёшлик». Фильм-концерт.
20.00 «Василий Суриков». Бадиий фильм («Мосфильм»).
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 Мақсуд Шайхзода. «Жалолиддин Мангуберди». Телеспектакль. 2-қисм.

● IV ПРОГРАММА (МТ—ОРБИТА-4)

7.00 «Тонг».
9.35 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
10.20 «Эски танишларнинг оилавий хроникаси». Телевизион ҳужжатли фильм. «Катя». 1 ва 2-сериялар.
11.55 «Торларда, клавишларда ва...».
12.30 ТСН.
12.45 «Уруш ҳақида хотиралар. Тинчлик ҳақида мулоҳазалар». Бавария телевидениеси (ГФР).
13.30 «Чашмалар». Кўрсатувни СССР халқ артисти Н. Мешко олиб боради.

* * *

15.30 ТСН.
15.45 Фин-угор халқлари рақс байрамининг якуновчи концерти. Ижевскдан кўрсатилади.
16.30 МТнинг олтин жамғармасидан. Е. Гоголева рус ва совет авторларининг асарларини ўқийди.
17.10 «Шайба, шайба». Мультфильм.
17.40 «Агар сиз...».
18.25 Биржа янгиликлари.
18.55 «Ён дафтар».
19.00 ТСН.
19.15 «Инсон ва қонун». Ҳуқуқий видеоканал.
20.00 «Шерик».
20.30 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
21.30 Информацион программа.
22.10 Оддий чет эл. «Шведлар дастурхони». 3-фильм.
22.45 Футбол шарҳи.
23.15 «ВИД» таништиради: «Дело», «Музобоз», «Келажак ҳақида хотиралар», «Мусиқа-91», «Шоу-биржа».
02.30 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.

Шанба, 5

● I ПРОГРАММА

8.00 «Ассалому алайкум».

*

9.00 Телефильм.
9.25 «Сирли роҳиб». Бадиий фильм («Мосфильм»).
10.45 «Ўзбекистон спорти».
11.25 «Медео» саҳнасидаги учрашувлар». Мусиқий кўрсатув.
12.05 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Учқун».
13.05 «Ўсмир ва қонун».
13.35 Агата Кристи. «Қопқон». Аброр Ҳидоятов номли Ўзбек драма театрининг спектакли.
15.35 «Алифбо сабоқлари» (такрор.).

* * *

18.00 «Тошбақа». Мультфильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Санъат усталари». Ўзбекистон халқ артисти Ўринбой Нуралиев.
21.00 «Ҳафтанома».
22.00 Ойнаи жаҳонда биринчи марта. «Султон Бейбарс». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар (Қозоғистон —Миср).
00.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● II ПРОГРАММА

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

9.00 Татар эстрада куйларидан концерт.
9.40 «Хотира».
11.05 «Асов дарё оқимида». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»). 1-серия.
12.10 «Дўстлик тароналари». Концерт.

* * *

19.00 «Безнен мирас» (татар тилида).
19.35 Шарқ куйларидан концерт.
20.30 Хоразм телевидениесининг «Халқ дурдоналари» кўрсатуви.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 Хоразм телевидениесининг «Халқ дурдоналари» кўрсатувининг давоми.

● III ПРОГРАММА

18.30 «Табиат — ҳаёт чашмаси». Кинопрограмма.
19.10 «Мишка — артист». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
20.20 Иззат Султон. «Имон». Телеспектакль. 1-қисм.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Пашшахўрда».

● IV ПРОГРАММА (МТ—ОРБИТА-4)

7.00 Рус халқ қўшиқларини В. Фтоменко ва Ю. Дудонов ижро этади.
7.30 «Дюймчахон». Мультфильм.
8.00 Ритмик гимнастика.
8.30 «Сиз яратган боғ».
9.00 ТСН.
9.15 «Исфара — усталар шаҳри». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Душанбе).
9.35 МТнинг олтин жамғармасидан. А. Н. Островский. «Кўрпангга қараб оёқ узат». Телеспектакль.
11.45 Тонгги дам олиш кўрсатуви.
12.15 «Муҳофаза ёрлиғи».
12.50 Режиссёр А. Белинский фильмлари. «Бахтсиз бўлишни истамайман» (Санкт-Петербург телевидение студияси). Премьера.
14.00 «Инсон илмгоҳи».
15.00 «Мусиқий дўкон».
15.30 ТСН.
15.45 Архангельск музей-чорбоғи.
16.30 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «Илья Муромец». Бадиий фильм («Мосфильм», 1956 й.).
18.15 «Бонг».
19.30 «Мангу муҳаббатга сазовор мамлакат. Москва Кремли». 5-фильм.
20.10 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 15-серия.
20.35 «Чеҳра». Телевизион бадиий фильм премьераси (ЧСФР).
21.30 Информацион программа.
22.10 «Брэйн ринг». Ўсмирлар турнири. Муром ва Самара командаларининг учрашуви.
22.55 «Профи» соврини таништирилади.
00.25 Оғир атлетика. Жаҳон чемпионати. Германиядан кўрсатилади.
01.00 «Мсье Перришон саёҳати». Телевизион бадиий фильм («Мосфильм»).

Якшанба, 6

● I ПРОГРАММА

8.00 «Ҳафтанома».

*

9.00 «Садқаи сар». Бадиий фильм («Мосфильм»).
10.25 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар».
11.15 Камер оркестрининг концерти.
11.45 Араб тили (такрор.).
12.15 «Шарқ юлдузи» ойномаси саҳифаларида.
12.55 Инглиз тили. 7-машғулот (такрор.).
13.25 «Келажагимиз — мактабда».
14.35 «Ёдгорлик». Шотурсун Ғуломов.

* * *

18.00 «Аждаҳо ва қуёш». Мультфильм.
18.20 «Футбол майдонларида».
18.50 «Санъат олами». Ўзбек мусаввирлари ижодида Алишер Навоий сиймоси.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Куз манзаралари». Телефильм.
20.00 Якшанба оқшомида. «Ўлка бўйлаб кезар олтин куз». Мусиқий кўрсатув.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Ҳорманг, пахтакорлар!». Кўрсатув ва концерт.
22.25 «Гулистондан жудо». Телевизион бадиий фильм («Ўзбектелефильм»).
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● II ПРОГРАММА

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

9.00 Уйғур куйларидан концерт.
10.00 «Чисен» (корейс тилида).
10.25 «Асов дарё оқимида». Бадиий фильм. 2-серия.
11.35 Корея цирки.
12.05 «Замандас» (қозоқ тилида).

* * *

19.00 «Светлица — польска» (поляк тилида).
20.30 «Довон». Телефильм.
20.50 «Эсперанто — дўстлик тили».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Эдгар ва Кристина». Бадиий фильм (Рига киностудияси).

● III ПРОГРАММА

18.30 Болалар учун фильм. «Утороплик булбулчалар».
19.00 УзТВ хазинасидан. «Қизиқарли учрашувлар». Воҳид Қодиров.
20.10 «Афсонага қайтиш». Фильм-концерт.
20.35 Иззат Султон. «Имон». Телеспектакль. 2-қисм.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.10 «Бахт кулиб боққанда». Бадиий фильм («Мосфильм», рус тилида).

● IV ПРОГРАММА (МТ—ОРБИТА-4)

8.30 Спорт ҳамма учун.
9.00 ТСН.
9.20 «Спортлото» тиражи.
9.35 «Севгига иқрор бўлиш».
9.50 «Эрта саҳарлаб».
10.35 «Ватан хизматида».
11.35 «Тонг юлдузи».
12.35 «Саёҳатчилар клуби».
13.35 «Қишлоқ янгиликлари».
14.35 «Пи» белгиси билан». Танаффус пайтида (15.10) — ТСН.
16.20 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари.
16.35 «Марафон-15».
17.25 П. И. Чайковский. «Москва». А. Майков шеърлари асосида оркестр, хор ва яккахонлар ижроси учун ёзилган кантата.
17.55 «Халқаро панорама».
18.40 «Уолт Дисней таништиради...».
Якшанба кинозали
19.30 Кино янгиликлари.
20.10 МТ экранида биринчи марта. «Робин Гуд камони».
04.10 Оғир атлетика. Жаҳон чемпионати. Германиядан кўрсатилади.
02.05 «Х программаси».
03.05 «Сухово-Кобилин иши». Телевизион бадиий фильм премьераси. 1-фильм. 3-серия.
01.15 «Эски танишларнинг оилавий хроникаси». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. «Катя». 1 ва 2-сериялар. Танаффус пайтида — ИИВ маълумотларига кўра...
03.05 Оғир атлетика. Жаҳон чемпионати. Германиядан кўрсатилади.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ф. ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

1991—1992 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН ИНГЛИЗ, НЕМИС ВА ФРАНЦУЗ ТИЛЛАРИНИ ЎРГАНИШ БЎЙИЧА ПУЛЛИК ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

ТИНГЛОВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Пуллик тайёрлов курсларига ўрта ва олий маълумотли шахслар, ўрта мактабларнинг VIII—XI синф ўқувчилари, техникум, билим юртлари ҳамда олий ўқув юртларининг талабалари қабул қилинади.

ТДЧТПОБ чет тилларини ўргатувчи асосий олий ўқув юрти ҳисобланади. Олий билимгоҳимиз чет тилларини ўргатувчи юқори малакали мутахассисларга эга бўлганлигидан мазкур предметларнинг сифатли ўқитилишига кафолат беради.

Пуллик курсларга қабул бир ўқув йилида 2 маротаба (15 октябрдан 15 февралгача, 1 мартдан 30 июнгача) ўтказилади.

Машғулотлар ҳафтада уч маротаба бўлиб 4 ой давом этади.

Ўқиш муддати тугагандан сўнг тингловчиларга курсни битирганлиги тўғрисида гувоҳнома берилади.

ҲУЖЖАТЛАР 15 ОКТЯБРГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ!

Манзилимиз: Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 104-уй, 11 ва 119-хоналар.

ЙЎЛДОШ ОХУНБОБОЕВ НОМИДАГИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

7 ойлик кечки пуллик тайёрлов курсларига ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиш учун

1991—1992 ўқув йилига

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Тайёрлов курслари абитуриентларни барча ихтисосликлар бўйича техник профилдаги олий ўқув юртларининг кундузги, кечки бўлимига кириш учун тайёрлайди.

Машғулотлар ҳафтада уч марта математика, физика, химия, она тили ва адабиётидан олий ўқув юртларига кириш имтиҳонлари программаси бўйича юқори малакали ўқитувчилар томонидан рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Пуллик тайёрлов курсларига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: ариза, ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (нусхаси), ўқувчилар — ўқиш жойидан справка, иш жойидан справка, 2 та фотосурат (3х4 см).

Ҳужжатлар олий билимгоҳнинг янги корпусида (15 хона) соат 17.00 дан 19.30 гача (шанба, якшанбадан ташқари) қабул қилинади.

Манзилимиз: 700100, Тошкент шаҳри, Горбунов кўчаси, 5-уй (2, 3, 50-автобуслар; 2, 6, 13, 16-троллейбуслар, 7, 4, 24, 28-трамвайларнинг «Соцгородок» бекати; 32, 77, 172-автобуслар; 11-троллейбусларнинг «Тўқимачилик олий билимгоҳи» бекати).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НАШРИЁТИ

амалий иш тажрибасига эга бўлган ҳамда ўзбек ва рус тилларини биладиган ҳуқуқшунос, матбаа ишлаб чиқаришини нормаловчи-муҳандис, механик-муҳандис, конструктор-муҳандис; созловчи-чилангарлар, қўлда ҳарф терувчилар, муқовасозлар, матбаачилар; қоғоз қирқувчилар, алоқа монтерлари, электр чилангар, аккумуляторчи, чилангар-сантехниклар, шамоллатиш бўйича чилангарлар, назорат-ўлчов асбоблари ва автоматика бўйича чилангарлар; ғишт терувчилар, бетончилар, сувоқчилар, мармарчилар, дурадгорлар, электргазпайвандчи, тунукасозлар, ёрдамчи ишчиларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Қуйидаги манзилга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, «Правда» газетаси» кўчаси, 41-уй, расмийлаштириш бўлими.

АКМАЛ ИКРОМОВ РАЙОН УЛГУРЖИ-ЧАКАНА САВДО МЕВА-САБЗАВОТ КОМБИНАТИГА

совутиш ускуналари, назорат-ўлчов асбоблари бўйича электрчи, қурувчи муҳандислар; чилангарлар (меҳнатга соатбай ҳақ тўланади), машинистлар (меҳнатга соатбай ҳақ тўланади), нархлар бўйича иқтисодчи, бошлиқ, ёнғин муҳофазаси бошлиғи, сотувчилар

КЕРАК.

Бизнинг манзилгоҳ: Тошкент шаҳри, 126-алоқа бўлими, Х. Турсунқулов кўчаси, 2-уй (70, 13, 152, 189, 79, 87, 20-автобуслар: 17, 15-трамвайларнинг «А. Икромов район ижроия комитети» бекати).

Телефонлар: 74-18-84, 75-65-26, 75-62-39.

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«РЕМБИТТЕХНИКА»

Тошкент бош корхонаси ТУГАТИЛДИ.

Даъволар — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой мобайнида қуйидаги манзилда қабул қилинади: 700025, Тошкент шаҳри, П. Полторацкий кўчаси, 89-уй.

Маълумотлар олиш учун телефон: 55-27-14.

ИШБИЛАРМОНЛАР, КОРХОНАЛАР, ЖАМОА ХЎЖАЛИГИ РАҲБАРЛАРИ ВА ЯККА ТАРТИБДА ИШЛОВЧИ ШАХСЛАР ДИҚҚАТИГА!

Оқолтин ноҳиясидаги «Чинобод» давлат хўжалиги ҳудудида ўзлаштирилмаган ерлар ўзаро келишилган шартномага асосан

ИЖАРАГА БЕРИЛАДИ

Шу муносабат билан хўжалик раҳбарига истаган вақтда мурожаат қилишлари мумкин.

Манзилимиз: Сирдарё вилояти, Оқолтин ноҳияси, «Чинобод» давлат хўжалиги. Телефон: 2-13-99.

Тошкент давлат чет тиллар педагогика олий билимгоҳининг меҳнат жамоаси инглиз тили куллиёти грамматика ва тил тарихи кафедрасининг катта ўқитувчиси **Ҳожар Эргашевна АЛИМБОЕВАнинг** вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Жумҳурият радиоалоқа, радиоэшиттириш ва телевидение бошқармасининг Тошкент радио маркази раҳбарияти, касаба уюшмаси ходимлари, радиобюро бошлиғи Т. Х. Абдуллаевга онаси **Башор АБДУЛЛАЕВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Силикат» ишлаб чиқариш бирлашмасининг жамоаси, бўлим бошлиғи А. Салиевга онаси **Арушан Абубекировна КУБАЛОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Ўзбекбирлашув» Жумҳурият ўқув-услубият хонаси жамоаси бош муҳаррир С. М. Холиқовага онаси **Халима ая ХОЛИҚОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

1992 йил учун «Оқшом»га обуна давом этмоқда. Йиллик обуна нархи—25 сўм 68 тийин, ярим йилга—12 сўм 84 тийин. Нашр кўрсаткичи—64690.

Тошкент оқшоми

МУАССИС: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Ҳамма эълонлар ва тижорат хабарларини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг эълонлар бўлими тайёрлаган. Маълумотлар ва эътирозлар учун телефон: 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41

79.278 нусхада чоп этилади. Нашр кўрсаткичи 64690. Буюртма 5823. Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 11.30. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10